

Opdrachtgever

SZW

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Opdrachtnemer

SGBO / A. Britt, A. van den Heuvel, C.

Vianen ... [et al.]

Onderzoek

Samenwerking voedselbanken

Startdatum – 3 mei 2010

Einddatum – 6 september 2010

Categorie

Wets- en beleidsevaluatie

Quickscan Voedselbanken 2009: 2e meting

Doel en vraagstelling

Om de samenwerking tussen voedselbanken en gemeenten te monitoren heeft in 2008 een 0-meting plaatsgevonden. In 2010 laat SZW de 1-meting doen.

Conclusie

Op 11 mei 2010 zijn de hoofden van de sociale diensten van alle Nederlandse gemeenten benaderd via e-mail met het verzoek mee te werken aan de tweede meting van de Quickscan Voedselbanken. Het onderzoek heeft als doel inzicht te krijgen in de mate en wijze van samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken om deze zo nodig te kunnen verbeteren. Ook is er gekeken welke ontwikkelingen zich hebben voorgedaan sinds de nulmeting die in de zomer van 2008 is verricht. In totaal is de vragenlijst namens 217 van de 441 gemeenten ingevuld. Steeds meer gemeenten blijken een voedselbank te hebben. Twee derde (66%) van de respondenten zegt dat er in de gemeente een voedselbank aanwezig is vergeleken met 48% in Bijna drie kwart van de gemeenten heeft minimaal één voedselbank in de regio (72%). Dit percentage is ten opzichte van 2008 bijna gelijk gebleven (73%). Alle gemeenten met 50.000 of meer inwoners vertegenwoordigd in het onderzoek geven nu aan een voedselbank in de gemeente te hebben. In 2008 gold dat nog alleen voor de respondenten van de 100.000 plus gemeenten. Ten opzichte van 2008 is het percentage respondenten dat aangeeft overleg en/of afspraken te hebben met de voedselbank gestegen van 47% naar bijna 58%. Die afspraken gaan in bijna drie kwart (73%) van de gevallen over de doorverwijzing van de voedselbanken naar de gemeente. Maar ook in 61% van de gevallen over de doorverwijzing van gemeenten naar de voedselbank. Over beide onderwerpen zijn aanzienlijk meer afspraken gemaakt dan in 2008 toen deze percentages respectievelijk 56% en 45% waren. Afspraken over subsidie aan de voedselbank worden door 40% van de respondenten genoemd. Dit aandeel is vergelijkbaar met dat in Er worden wel iets meer prestatieafspraken gemaakt met voedselbanken (6% in verhouding tot 3%) dan in 2008 maar het komt nog steeds erg weinig voor. Nog geen één op de tien gemeenten (8%) geeft aan spreekuren te houden bij de uitgiftepunt(en) van de voedselbank. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2008 (9%).

Link naar bestand

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/m3ix5ucz>

Quickscan Voedselbanken 2010

Quickscan Voedselbanken, 2e meting 2010

BMC Onderzoek

Juli 2010

Andrew Britt, Annelieke van den Heuvel, Nora Kornalijnslijper, Carla Vianen
Projectnummer: 106786

INHOUD

HOOFDSTUK 1	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	4
1.1	Onderzoeksoepzet en respons	4
1.2	Aanwezigheid voedselbanken	4
1.3	Overleg en afspraken	5
1.4	Waardering samenwerking	6
HOOFDSTUK 2	INLEIDING	8
HOOFDSTUK 3	RESPONS	10
HOOFDSTUK 4	AANWEZIGHEID VOEDSELBANKEN	12
HOOFDSTUK 5	OVERLEG EN AFSPRAKEN MET VOEDSELBANKEN	16
5.1	Onderwerp van afspraken	16
5.2	Wijze vastleggen afspraken	20
5.3	Frequentie van overleg	23
5.4	Bijdrage Toolkit van Stimulansz aan samenwerking	25
5.5	Bijdrage symbolische intentieverklaring Aboutaleb aan intensivering samenwerking	26
HOOFDSTUK 6	WAARDERING SAMENWERKING	28
6.1	Waardering samenwerking	28
6.2	Verbeteringen voor samenwerking	29
BIJLAGE 1	GEÏNTERVIEWDE VOEDSELBANKEN	34
BIJLAGE 2	VRAGENLIJST	36
BIJLAGE 3	OPEN ANTWOORDEN VAN GEMEENTEN	40
3.1	Open antwoorden 'Welke afspraken zijn er gemaakt?'	40
3.2	Open antwoorden 'Hoe zijn afspraken met voedselbank vastgelegd?'	41
3.3	Open antwoorden 'Wat zou er nog verbeterd kunnen worden in de samenwerking?'	41
3.4	Open antwoorden 'In hoeverre heeft de Toolkit bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking?'	42

- 3.5 Open antwoorden 'In hoeverre heeft de bijeenkomst op 3 december 2008, bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking?' 45
- 3.6 Open antwoorden 'Heeft u verder nog opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst?' 47

Hoofdstuk 1

Samenvatting en conclusies

1.1 Onderzoekopzet en respons

Op 11 mei 2010 zijn de hoofden van de sociale diensten van alle Nederlandse gemeenten benaderd via e-mail met het verzoek mee te werken aan de tweede meting van de Quicksan Voedselbanken. Het onderzoek heeft als doel inzicht te krijgen in de mate en wijze van samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken om deze zo nodig te kunnen verbeteren. Ook is er gekeken welke ontwikkelingen zich hebben voorgedaan sinds de nulmeting die in de zomer van 2008 is verricht.

De quickscan is gehouden door middel van een online vragenlijst. Via een unieke link konden deelnemers doorklikken naar de online vragenlijst. Daarnaast zijn er aanvullende telefonische interviews gehouden met 25 willekeurig over het land verspreide voedselbanken. De antwoorden uit de interviews zijn bedoeld als een aanvulling op de antwoorden die gemeenten hebben gegeven via de online vragenlijst. De resultaten van de telefonische interviews geven een indicatief beeld en zijn niet representatief.

De uitkomsten van de quickscan geven een goed beeld van het beleid van gemeenten in Nederland met een voedselbank. In totaal is de vragenlijst namens 217 van de 441 gemeenten ingevuld. Dit is een respons van 50%. Als er gekeken wordt naar de respons per gemeentegrootteklasse dan is de respons het hoogste onder de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Meer dan de helft (52,0%) van de gemeenten in deze grootteklasse heeft meegedaan aan het onderzoek. Relatief het minst vertegenwoordigd zijn de gemeenten met tussen de 50.000 en 100.000 inwoners met een responspercentage van 47,6%. Bij de respons op provinciaal niveau is Zuid-Holland het beste vertegenwoordigd in het onderzoek. 77,0% van de gemeenten in Zuid-Holland heeft deelgenomen. Flevoland is het minst vertegenwoordigd met een responspercentage van 33,3%.

1.2 Aanwezigheid voedselbanken

Steeds meer gemeenten blijken een voedselbank te hebben. Twee derde (66%) van de respondenten zegt dat er in de gemeente een voedselbank aanwezig is vergeleken met 48% in 2008. Bijna drie kwart van de gemeenten heeft minimaal één voedselbank in de regio (72%). Dit percentage is ten opzichte van 2008 bijna gelijk gebleven (73%).

Alle gemeenten met 50.000 of meer inwoners vertegenwoordigd in het onderzoek geven nu aan een voedselbank in de gemeente te hebben. In 2008 gold dat nog alleen voor de respondenten van de 100.000 plus gemeenten. Van de gemeenten met tussen de 50.000 en de 100.000 inwoners had 86% een voedselbank in 2008. De gemeenten met minder dan 10.000 inwoners hebben het vaakst alleen in de regio een voedselbank. De helft (50%) van deze gemeenten heeft een voedselbank in de regio, vergeleken met 45% die een voedselbank in de gemeente heeft.

1.3 Overleg en afspraken

Ten opzichte van 2008 is het percentage respondenten dat aangeeft overleg en/of afspraken te hebben met de voedselbank gestegen van 47% naar bijna 58%. Aan de respondenten die hebben aangegeven afspraken en/of overleg te hebben is vervolgens gevraagd welke afspraken er gemaakt zijn. Die afspraken gaan in bijna drie kwart (73%) van de gevallen over de doorverwijzing van de voedselbanken naar de gemeente. Maar ook in 61% van de gevallen over de doorverwijzing van gemeenten naar de voedselbank. Over beide onderwerpen zijn aanzienlijk meer afspraken gemaakt dan in 2008 toen deze percentages respectievelijk 56% en 45% waren. Dit komt deels natuurlijk simpelweg doordat er meer samenwerking is. Er is niks wat erop wijst dat gemeenten structureel cliënten naar hun voedselbank doorverwijzen. Vaak gaat het om bepaalde cliënten die bijvoorbeeld een korte ‘tussenoplossing’ nodig hebben of die door een te hoog inkomen vanuit de gemeente nergens recht op hebben maar door het afbetalen van hoge schulden een te laag besteedbaar inkomen hebben. Ook gaan de afspraken vaak (59%) over het neerleggen van folders en brochures door gemeenten bij de uitgiftepunten van de voedselbank. In 2008 was dit nog 43%.

Afspraken over subsidie aan de voedselbank worden door 40% van de respondenten genoemd. Dit aandeel is vergelijkbaar met dat in 2008. Er worden wel iets meer prestatieafspraken gemaakt met voedselbanken (6% in verhouding tot 3%) dan in 2008 maar het komt nog steeds erg weinig voor. Nog geen één op de tien gemeenten (8%) geeft aan spreekuren te houden bij de uitgiftepunt(en) van de voedselbank. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2008 (9%).

Gemeenten konden ook onder de categorie ‘anders, namelijk’ zelf aangeven welke alternatieve afspraken zij met de voedselbank hebben. De samenwerking die in de open antwoorden werd beschreven varieert van het betalen van de energielasten van de voedselbank, voorlichting geven aan de medewerkers van de voedselbank over minimaregelingen tot het vergoeden van de reiskosten die cliënten maken als zij van één dorp ver moeten reizen naar de voedselbank in een ander dorp.

In vergelijking met 2008 zijn er meer gemeenten die hun afspraken met de voedselbanken ook formeel vastleggen. Waar in 2008 nog 61% van de respondenten aangaf de afspraken niet formeel te hebben vastgelegd is dit in 2010 gedaald naar 53%. Het deel van de gemeenten dat de samenwerking via subsidieafspraken heeft laten vastleggen is ongeveer gelijk gebleven (27% in 2010 in verhouding tot 26% in 2008). Meer gemeenten sluiten tegenwoordig convenanten met hun voedselbank. Bijna één op de tien (9%) doet dit nu in verhouding tot slechts 2% in 2008.

Meer dan de helft (56%) van de gemeenten heeft naar eigen zeggen één keer per jaar overleg met de voedselbank. 39% heeft elk kwartaal overleg. Maandelijks of wekelijks overleg komt nauwelijks voor (beiden 3%). In 2008 had 8% van de gemeenten nog maandelijks overleg met de voedselbank en 5% wekelijks.

Wel wordt de frequentie van het overleg door gemeenten positiever gewaardeerd dan in 2008. Ruim drie kwart (76%) van de gemeenten beschouwt de frequentie als precies goed in verhouding tot 2008 toen 70% de frequentie als precies goed omschreef. 15% van de gemeenten beschouwt de frequentie als weinig (in verhouding tot 20% in 2008) en 7% als te weinig (in verhouding tot 10% in 2008).

Volgens ruim een kwart van de gemeenten (28%) heeft de Toolkit 'Samenwerking gemeenten en voedselbanken' enigszins bijgedragen aan de intensivering van de samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken. Volgens 69% heeft de Toolkit (bijna) niet bijgedragen aan een intensivering en volgens 3% heeft de Toolkit veel bijgedragen.

Volgens het merendeel van de gemeenten (70%) hebben de bestuurlijke conferentie op 3 december 2008 'Voedselbanken en gemeenten, samen aan tafel' en het convenant dat toen getekend is, (bijna) niet bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken. Volgens 26% van de gemeenten heeft deze bijeenkomst enigszins bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking en volgens 4% veel.

1.4 Waardering samenwerking

Op de vraag hoe de respondenten de samenwerking tussen de voedselbank en de gemeente / ISD zouden willen omschrijven antwoordt 87% van de gemeenten met goed. Een op de tien omschrijft de samenwerking zelfs als zeer goed. Een klein deel (3%) omschrijft de samenwerking als slecht en 1% als zeer slecht. De samenwerking wordt door gemeenten beter gewaardeerd dan tijdens de nulmeting. Toen omschreef 8% de samenwerking als zeer goed, 77% als goed, 15% als slecht en 0% als zeer slecht.

De antwoorden op de vervolgvraag wat er nog verbeterd zou kunnen worden aan de samenwerking zijn divers. Een kwart van de gemeenten geeft aan dat er niks te verbeteren valt en dat het zo goed gaat (25%). Dit is wel gedaald ten opzichte van 2008 toen 31% van de respondenten aangaf dat er niks te verbeteren viel. Vaker met elkaar overleggen wordt in 2010 het minst aangemerkt als mogelijk verbeterpunt. Slechts 9% van de respondenten heeft dit aangevinkt in verhouding tot 21% in 2008. Ongeveer een kwart (26%) van de gemeenten vindt 'het bereiken van de doelgroep van het armoedebeleid via de voedselbank' een verbeterpunt (34% in 2008).

Ongeveer een op de vijf geïnterviewde voedselbanken zegt niet te weten wat er verbeterd zou kunnen worden aan de samenwerking. Net zoals in 2008 geeft in 2010 een groot deel van de voedselbanken aan dat er behoefte is aan (structurele) subsidie. Voedselbanken geven aan dat hierdoor een bepaalde continuïteit mogelijk wordt (bijvoorbeeld in het kader van huisvesting), of dat noodzakelijke uitbreidingen of investeringen gedaan kunnen worden (bijvoorbeeld de aanschaf van koelwagens).

Meerdere voedselbanken geven aan dat de mogelijke verbeteringen vooral gezocht moeten worden in integralere samenwerking van alle partijen (ook binnen de gemeenten). Betere en integralere samenwerking op het gebied van schuldhulpverlening wordt door meerdere voedselbanken genoemd. (Gezien de nieuwe Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening die op moment van schrijven in aantocht is, zouden gemeenten hier hun voordeel mee kunnen doen.) Het gevoel dat er met alle betrokken partijen een gezamenlijk doel wordt nagestreefd is volgens veel voedselbanken erg belangrijk. Veel voedselbanken spreken ook in een of andere vorm de wens uit dat de visie van de voedselbank door de gemeente wordt gerespecteerd. Hiermee samenhangend spreken enkele voedselbanken ook expliciet uit dat gemeenten geen voorwaarden aan de samenwerking mogen hangen die er toe leiden dat de visie of autonomie van de voedselbank in het gedrang komt. Dit heeft in het bijzonder betrekking op de privacy van de cliënten waar alle voedselbanken erg veel waarde aan hechten.

Kort samengevat zijn de belangrijkste verschuivingen ten opzichte van 2008 als volgt: Er zijn meer voedselbanken in Nederland. Ook is er meer samenwerking tussen gemeenten en hun voedselbanken. Voedselbanken verwijzen cliënten vaker door naar gemeenten dan in 2008. Er zijn wel minder vaak overlegmomenten dan in 2008 maar de tevredenheid over de samenwerking is groter. Gemeenten geven minder vaak punten aan die verbeterd moeten worden. De doelgroep van het armoedebeleid beter proberen te bereiken via voedselbanken is één van de meest genoemde verbeterpunten (net zoals in 2008). Vanuit voedselbanken bestaat vooral de wens om erkenning voor het werk wat zij doen en de realisatie bij gemeenten dat zij hier hun voordeel mee kunnen doen. Ook willen voedselbanken vooral meer zekerheid en structuur (doormiddel van subsidies).

Reflectie

Uit het beeld dat ontstaat over de samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken blijkt dat er vaak nog wel iets ongemakkelijks zit in die relatie – een bepaalde spanning tussen de werkwijze van vrijwilligers en ambtenaren – maar dat over het algemeen goed samengewerkt wordt. Ze verwijzen over en weer naar elkaar, weten elkaar vaak goed te vinden en er is sprake van een verdere verspreiding van voedselbanken vergeleken met de situatie in 2008.

Voedselbanken willen wel graag meer zicht op continuïteit en vragen mede daarom om een structurele subsidie.

Zolang gemeenten en voedselbanken vanuit hun eigen taken en mogelijkheden (samen)werken, kunnen ze elkaar goed aanvullen.

Hoofdstuk 2

Inleiding

In het bestuursakkoord 'Samen aan de slag' dat in 2007 gesloten is tussen het Rijk en de gemeenten staan afspraken over het behalen van maatschappelijke resultaten op een aantal terreinen. Een van die afspraken ligt op het terrein van de participatie, schuldhulpverlening en het armoedebeleid. Een gemeenschappelijke ambitie is het bestrijden van armoede. Er is afgesproken dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een extra impuls geven aan het bestrijden van armoede en het terugdringen van het aantal gezinnen met problematische schulden. Een uitwerking daarvan is de afspraak dat gemeenten materiële voorzieningen benutten, gericht op participatie. Deze materiële voorzieningen zijn bijvoorbeeld de budgetten die gemeenten beschikbaar hebben voor het bestrijden van armoede en de regelingen die de gemeenten daaruit financieren. Maar ook de samenwerking met een aanwezige voedselbank in de gemeente valt hieronder.

Op dit moment zijn er in veel gemeenten voedselbanken actief. Uit de Benchmark Armoedebeleid weten we dat gemeenten verschillend met de voedselbanken omgaan. Deze omgang kan variëren van het subsidiëren van de voedselbanken tot het gericht samenwerken met de voedselbanken om het niet-gebruik van minimaregelingen terug te dringen, bijvoorbeeld doordat een consulent van de gemeente een dagdeel per week aanwezig is bij de voedselbank met de inschrijfformulieren voor de minimaregelingen.

Maar er zijn ook gemeenten die geen of amper contact hebben met de lokale voedselbank. SZW en de VNG willen graag inzicht in het aantal gemeenten dat dergelijke samenwerkingsafspraken heeft met de voedselbanken en hoe deze afspraken er dan uit zien. In 2008 is op verzoek van SZW en de VNG door SGBO (als onderdeel van de BMC Groep) een nulmeting uitgevoerd naar het gebruik van, en samenwerking met, voedselbanken in verschillende gemeenten. De resultaten van deze nulmeting zijn in november 2008 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Om de ontwikkelingen op dit onderwerp te volgen is BMC Onderzoek gevraagd een tweede meting uit te voeren. Hierdoor worden ontwikkelingen en trends over een langere periode zichtbaar. In dit rapport zijn de uitkomsten van het onderzoek terug te lezen.

Er is grotendeels gebruik gemaakt van dezelfde vragenlijst als in 2008. Hierdoor zijn de resultaten goed vergelijkbaar met de nulmeting.

In mei 2010 zijn de hoofden van de sociale diensten van alle gemeenten in Nederland benaderd om online een door BMC Onderzoek ontwikkelde vragenlijst in te vullen. Daarnaast zijn er telefonische interviews gehouden met medewerkers van de voedselbanken zelf.

Deze gesprekken zijn voornamelijk bedoeld om de uitkomsten van de internetenquête te toetsen en waar mogelijk aan te vullen. De uitspraken van de geïnterviewden kunnen niet als representatief worden gezien maar wel als indicatief en als inzicht in de ervaringen van voedselbankmedewerkers.

Er zijn 25 interviews gehouden met willekeurig gekozen voedselbanken door heel Nederland. 1 in Drenthe, 1 in Flevoland, 2 in Friesland, 2 in Gelderland, 2 in Groningen, 2 in Limburg, 3 in Noord-Brabant, 3 in Noord-Holland, 2 in Overijssel, 2 in Utrecht, 1 in Zeeland en 4 in Zuid-Holland.

In de volgende hoofdstukken leest u de resultaten van de tweede meting. Allereerst wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de respons van de quickscan. De aanwezigheid van voedselbanken in gemeente of regio wordt in hoofdstuk 4 bekeken. De aard van de afspraken met voedselbanken wordt omschreven in hoofdstuk 5. Tot slot komt de waardering van de samenwerking, zowel van de kant van gemeenten als van de voedselbanken, aan de orde in het laatste hoofdstuk. In de bijlage treft u een lijst aan met de voedselbanken die zijn geïnterviewd, de gebruikte vragenlijst en de open antwoorden die door gemeenten gegeven zijn.

Hoofdstuk 3

Respons

Op 11 mei 2010 zijn de hoofden van de sociale diensten van alle gemeenten benaderd via e-mail met het verzoek mee te werken aan het onderzoek. De adressen zijn gedeeltelijk beschikbaar gesteld door SZW. Ontbrekende adressen zijn aangevuld vanuit BMC Onderzoek. Waar geen andere mogelijkheid bestond is er gebruik gemaakt van de algemene e-mailadressen van gemeenten of diensten. Door middel van een unieke link konden deelnemers doorklikken naar de online vragenlijst (opgenomen in de bijlage).

Op 1 juni is er een rappel verzonden. Respondenten zijn opgeroepen om voor 10 juni de enquête alsnog in te vullen. De vragenlijst is op 14 juni 2010 gesloten.

In totaal is namens 217 gemeenten de vragenlijst ingevuld. Dit komt omdat meerdere gemeenten samenwerken in een intergemeentelijke sociale dienst (ISD) en dus één respondent meerdere gemeenten kan vertegenwoordigen. Respondenten konden aan het eind van de vragenlijst aangeven namens welke gemeenten zij de vragenlijst hebben ingevuld. Hierdoor hoefde – in tegenstelling tot het vorig onderzoek – een respondent niet meerdere malen dezelfde vragen te beantwoorden. De respons is hiermee 50%. In 2008 was de respons nog 58%. Toen zijn er twee herinneringen uitgezet. In het kader van overbevraging van gemeenten en gezien de geringe extra respons die door de tweede rappel in 2008 werd gegenereerd is besloten dit jaar geen tweede rappel uit te zetten.

De respons is als volgt onder te verdelen naar gemeentegrootte:

a. Respons per gemeentegrootteklasse

Gemeente-grootteklasse	Aantal gemeenten per grootteklasse	Aantal respondenten per grootteklasse; absoluut en in %	Respons ten opzichte van totaal aantal gemeenten in die grootteklasse
< 10.000	45	22 (10,1%)	48,9%
10.000 – 20.000	128	65 (30,0%)	50,8%
20.000 – 50.000	191	97 (44,7%)	50,8%
50.000 – 100.000	42	20 (9,2%)	47,6%
> 100.000	25	13 (6,0%)	52,0%

De gemeenten met meer dan 100.000 inwoners zijn in dit onderzoek het beste vertegenwoordigd. 52% van deze gemeenten heeft meegedaan. Gemeenten met tussen de 50.000 en 100.000 inwoners zijn relatief het minst vertegenwoordigd. 47,6% van deze gemeenten is vertegenwoordigd in dit onderzoek.

Als de respons op provincieniveau wordt bekeken blijkt het volgende:

b. Respons per provincie

Provincie	Aantal respondenten	Respons ten opzichte van totaal aantal respondenten	Respons ten opzichte van aantal gemeente per provincie
Drenthe	6	2,8%	50,0%
Flevoland	2	0,9%	33,3%
Friesland	21	9,7%	67,7%
Gelderland	22	10,1%	39,3%
Groningen	8	3,7%	34,8%
Limburg	14	6,5%	41,2%
Noord-Brabant	32	14,7%	47,1%
Noord-Holland	26	12,0%	43,3%
Overijssel	12	5,5%	48,0%
Utrecht	12	5,5%	41,4%
Zeeland	5	2,3%	38,5%
Zuid-Holland	57	26,3%	77,0%

De tabel kan als volgt worden gelezen. In de tweede kolom staat het aantal respondenten per provincie. In de derde kolom staat hoe de respons zich percentageel verhoudt tot het totaal aantal respondenten. Omdat dit op zich niet veel zegt over de verdeling van de respons staat in de laatste kolom hoe de respons per provincie zich verhoudt tot het totaal aantal gemeenten per provincie. Hierdoor is terug te lezen in welke provincies relatief veel gemeenten vertegenwoordigd zijn in het onderzoek en in welke provincies relatief weinig.

Als wij Zuid-Holland als voorbeeld nemen dan is uit de tabel af te leiden dat in Zuid-Holland de vragenlijst namens 57 gemeenten is ingevuld. Dat is 26,3% van het totaal aantal respondenten. Ruim drie kwart (77,0%) van de gemeenten in Zuid-Holland zijn vertegenwoordigd in het onderzoek.

Gezien de hoogte van de respons en de spreiding over de diverse gemeentegrootteklassen en over de provincies kunnen we constateren dat de gegevens een goed beeld geven van het door Nederlandse gemeenten gevoerde beleid.

Hoofdstuk 4

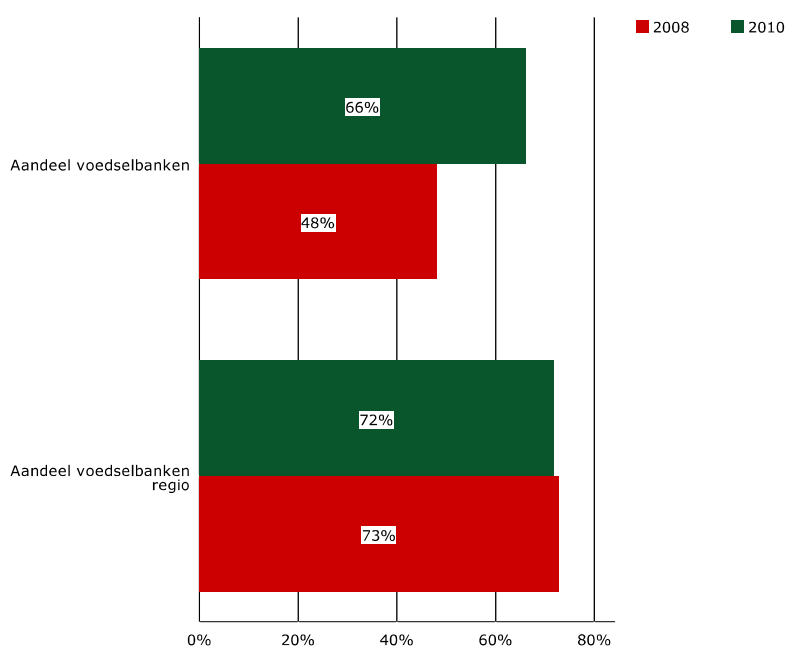
Aanwezigheid Voedselbanken

Als eerste werd de respondenten gevraagd naar de aanwezigheid van één of meer voedselbanken in de gemeente. Van de 217 gemeenten geeft 66% aan dat er één of meer voedselbanken aanwezig zijn in de gemeente. Dit is hoger dan in 2008 toen nog bijna de helft van de respondenten aangaf dat er een voedselbank aanwezig was in de gemeente.

Aan de respondenten die aangaven geen voedselbank in de gemeente te hebben of het niet te weten is er gevraagd of er één of meer voedselbanken aanwezig is in de regio. Hierbij is geen concrete definitie gegeven van de regio, dit is overgelaten aan de interpretatie van de respondent. Van de respondenten geeft 72% aan minimaal één voedselbank in de regio te hebben. Dit scheelt heel weinig met het aandeel in 2008.

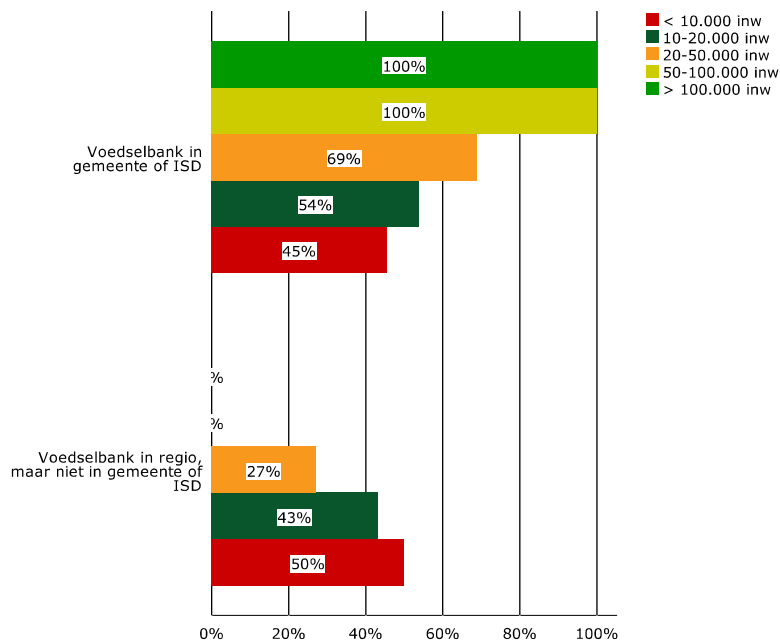
De aanwezigheid van voedselbanken binnen de gemeente of regio is terug te lezen in figuur 1.

1 Aanwezigheid voedselbanken gemeente / regio

In de volgende figuur is de aanwezigheid van voedselbanken in de gemeente of regio verdeeld naar gemeentegrootteklasse. Te zien is welk deel van een bepaalde grootteklasse een voedselbank heeft in de gemeente en welk deel alleen een voedselbank in de regio zegt te hebben.

2 Aanwezigheid voedselbank in gemeente / regio naar gemeentegrootte

Alle gemeenten met 50.000 of meer inwoners geven aan een voedselbank in de gemeente te hebben. Dit is een opvallende verschuiving ten opzichte van 2008 toen alleen alle 100.000 plus gemeenten aangaven een voedselbank te hebben en slechts 86% van de gemeenten in de 50.000 – 100.000 klasse.

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat bij met name de gemeenten tot 10.000 inwoners een voedselbank alleen in de regio aanwezig is.

In tabel c en d hebben wij een verdeling gemaakt van gemeenten met een voedselbank in de gemeente en de regio op provinciaal niveau. Tabel c geeft een overzicht in absolute aantallen, tabel d een overzicht in percentages.

c. Aanwezigheid voedselbanken gemeente en regio per provincie

Provincie	Aantal respondenten	Respondenten met voedselbank in gemeente	Respondenten met voedselbank in regio
Drenthe	6	6	0
Flevoland	2	2	0
Friesland	20	18	1
Gelderland	22	12	6
Groningen	8	4	4
Limburg	14	3	10
Noord-Brabant	32	26	6
Noord-Holland	25	15	10
Overijssel	12	6	5
Utrecht	12	10	2
Zeeland	5	2	3
Zuid-Holland	57	39	18

d. Percentage respondentent met voedselbank in gemeente of regio per provincie

Provincie	% gemeenten met voedselbank in de gemeente t.o.v. totaal aantal respondenten in provincie	% gemeente met voedselbank in de regio t.o.v. totaal aantal respondenten in provincie	Totaal % gemeenten met voedselbank in gemeente of regio t.o.v. totaal aantal respondenten per provincie
Drenthe	100%	0%	100,0%
Flevoland	100%	0%	100,0%
Friesland	90,0%	5,0%	95,0%
Gelderland	54,5%	27,3%	81,8%
Groningen	50,0%	50,0%	100,0%
Limburg	21,4%	71,4%	92,8%
Noord-Brabant	81,3%	18,8%	100,0%
Noord-Holland	60,0%	40,0%	100,0%
Overijssel	50,0%	41,7%	91,7%
Utrecht	75,0%	25,0%	100,0%
Zeeland	40,0%	60,0%	100,0%
Zuid-Holland	68,4%	31,6%	100,0%

Ter verduidelijking: als wij weer naar Zuid-Holland kijken geeft 68,4% van de respondenten uit Zuid-Holland aan dat er een voedselbank is in de gemeente en 31,6% dat er een voedselbank is in de regio. Dat betekent dat 100% van de gemeenten in Zuid-Holland die zijn vertegenwoordigd in het onderzoek een voedselbank of in de gemeente hebben of in de regio.

Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld Gelderland waar 54,5% van de respondenten in de provincie zegt een voedselbank te hebben in de gemeente en 27,3% zegt een voedselbank in de regio te hebben. 81,8% van de gemeenten in Gelderland die vertegenwoordigd zijn in het onderzoek een voedselbank of in de gemeente hebben of in de regio.

Hoofdstuk 5

Overleg en afspraken met voedselbanken

Wij hebben meer inzicht gekregen in het aantal overlegmomenten en/of afspraken tussen gemeenten en voedselbanken, de inhoud en vorm van deze afspraken en de frequentie van het overleg. Ook is gekeken welke verschuivingen hebben plaatsgevonden sinds de nulmeting.

Aan respondenten is gevraagd:

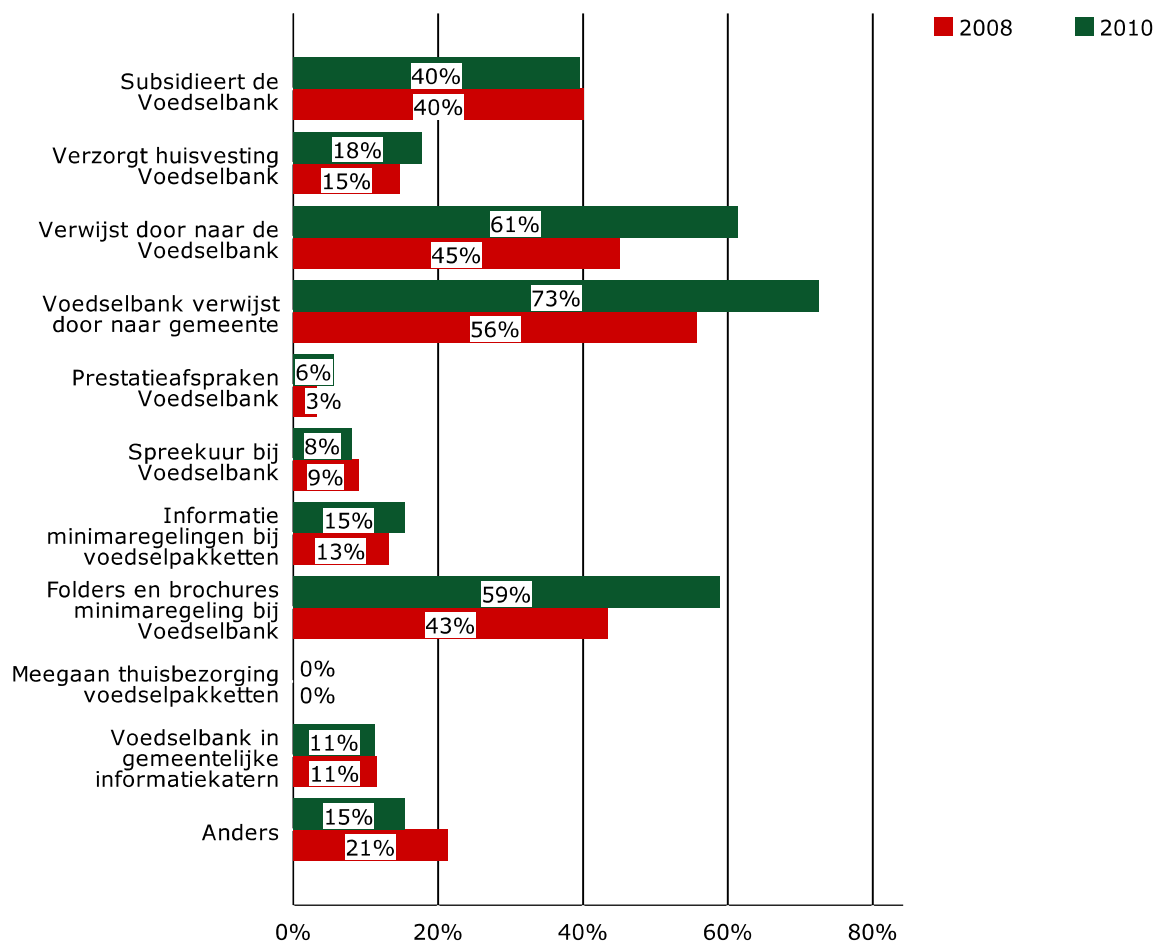
- Of er binnen de gemeente / ISD overleg of afspraken zijn gemaakt met de voedselbanken?
- Zo ja, welke afspraken zijn er gemaakt?
- Zijn de afspraken vastgelegd en zo ja, op welke wijze?
- Of de voedselbank een partner is in het (integraal) overleg aanpak armoede binnen de gemeente / ISD / regio?
- Hoe vaak vindt er overleg plaats tussen de gemeente / ISD en de voedselbank?

Van de respondenten die hebben aangegeven een voedselbank (in de gemeente of regio) te hebben heeft meer dan de helft (57,9%) overleg of afspraken met de voedselbank(en). Dit is meer dan in 2008 toen 47% aangaf dat er overleg plaatsvond of afspraken waren.

5.1 Onderwerp van afspraken

Wanneer er afspraken gemaakt worden tussen gemeente en voedselbank dan gaan deze in de meeste gevallen over het onderling doorverwijzen van mensen.

3 Aard van afspraken met voedselbanken

Net zoals in 2008 betreft de meest voorkomende afspraak de doorverwijzing van klanten door voedselbanken naar de gemeente. Daarover is in 73% van de gevallen een afspraak gemaakt. Hiermee is het percentage ten opzichte van 2008 gestegen van 56% naar 73%. Voorbeeld hiervan is het doorverwijzen door medewerkers van de voedselbank naar de gemeente van mensen die in aanmerking komen voor minimaregelingen. Ook zijn er meer afspraken gemaakt over de doorverwijzing van de gemeente naar de voedselbank. Dit is gestegen van 45% in 2008 naar 61% in 2010. Een voorbeeld hiervan is mensen die door het afbetalen van schulden een (te) laag besteedbaar inkomen hebben. Of bijvoorbeeld mensen met een minimuminkomen die moeten wachten op toekenning van een aangevraagde regeling. Op de 3^e en 4^e plaats staan afspraken over het neerleggen van folders en brochures bij de voedselbank en het verspreken van subsidie aan de voedselbank.

Net zoals in 2008 zegt 40% van de gemeenten de voedselbank te subsidiëren. Verder zegt 18% van de gemeenten de huisvesting te verzorgen van de voedselbank. Een lichte stijging ten opzichte van de nulmeting (15%).

Er zijn maar weinig gemeenten die prestatieafspraken hebben met hun voedselbank of bij de voedselbank een spreekuur houden. Tenslotte zijn er – net zoals vorige keer – geen gemeenten die bijvoorbeeld meegaan met de thuisbezorging van de voedselpakketten.

Minder gemeenten dan in de vorige meting hebben de categorie ‘anders, namelijk’ aangevinkt (15% in verhouding tot 21%). De antwoorden die de gemeenten hierop gaven zijn integraal opgenomen in bijlage 3. Sommige gemeenten geven aan bijvoorbeeld de energielasten van de voedselbank te betalen. Andere gemeenten geven voorlichting aan de medewerkers en vrijwilligers van de voedselbank over minimaregelingen en schuldhulpverlening. Een gemeente geeft aan reiskosten te vergoeden van inwoners in het ene dorp die moeten reizen naar de voedselbank in het andere dorp.

Uit de telefonische interviews met voedselbanken blijkt het volgende:

Overleg

Het merendeel van de gesproken voedselbanken geeft aan enige vorm van overleg te hebben met één of meerdere gemeenten die zij bedienen.

Dit is volgens meerdere voedselbanken (nog) niet optimaal. Er zijn meerdere voedselbanken die nog aangeven dat sommige gemeenten weinig met de voedselbanken te maken willen hebben. Wel lijkt het minder te zijn dan twee jaar geleden. ‘Wij hadden vanochtend nog overleg met de gemeente’ zegt één medewerker. ‘Het overleg ging erover hoe de sociale dienst de voedselbank kan ondersteunen’.

Maar er is ook minder voortvarend overleg: Een voedselbank geeft aan dat er op initiatief van de voedselbank wel gesprekken zijn met de gemeente maar dat er tot op heden geen enkel structureel overleg is of afspraken zijn over samenwerking of ondersteuning. Dit beschouwt de medewerker als jammer. ‘Als je formeel of in de media vraagt aan de politiek of zij de voedselbank willen steunen zegt iedereen natuurlijk “ja” maar het blijft tot op heden bij woorden’. Een andere voedselbank zegt dat er wel overleg is maar vaak op het initiatief van de voedselbank en veel te weinig. ‘Zeker op ambtelijk niveau kan het beter. Er is nog geen uitwisseling op basis van ervaringen’. De medewerker hoopt wel dat het beter wordt want ‘op deze manier hebben we niks aan elkaar’.

Subsidie

Veel voedselbanken ontvangen subsidie van een van de gemeente in hun werkgebied. Het komt vaker voor dat voedselbanken meerdere gemeenten bedienen maar slechts van één van de gemeenten structurele subsidie ontvangen. Wel is het zo dat één of meer van de andere gemeenten bijvoorbeeld een incidentele subsidie heeft gegeven. Een voedselbank geeft aan dat het soms tot politiek gevoelige situaties kan leiden als de voedselbank bijvoorbeeld gezinnen uit twee gemeenten bedient waarvan er maar één subsidie geeft.

Voedselbanken die (een deel van) hun budget zelf binnen moeten halen geven aan dat het meestal wel goed lukt. De economische crisis heeft hier wel een negatieve invloed op.

Ook geeft een voedselbank aan in een regio te zitten met weinig bedrijven waardoor het binnenhalen van geld via sponsoring lastig is. 'De bedrijven die er nog zijn in de regio hebben het zelf ook heel moeilijk'.

Huisvesting

Voor ongeveer de helft van de gesproken voedselbanken verzorgt de gemeente de huisvesting. Sommige door hiervoor een subsidie voor meerdere jaren te geven. In een andere gemeente mag de voedselbank gebruik maken van een leegstaand schoolgebouw.

Doorverwijzen

De meeste voedselbanken verwijzen hun cliënten waar nodig door naar de gemeente. Enkele voedselbanken geven aan dat de gemeente mensen doorverwijst naar de voedselbank. Bijna alle voedselbanken stimuleren het dat mensen de weg naar de gemeente zoeken met hun problemen. Vaak gaat het om het niet-gebruik van regelingen waar de cliënt waarschijnlijk voor in aanmerking zou komen. Vaak ook mensen die schulden hebben. De meeste voedselbanken geven de contactgegevens van cliënten met problemen niet door aan de gemeente. Dit vanwege de privacy van de cliënt. Een enkele voedselbank geeft de contactgegevens van schrijnende gevallen (bijvoorbeeld huisuitzettingen) wel door aan de gemeente nadat dit is besproken met de cliënt zelf. Sommige voedselbanken lichten de gemeenten altijd in als er cliënten bij hun terechtkomen die in een andere gemeente wonen.

Screening / intake

Er zijn meerdere voedselbanken waar de gemeente bijvoorbeeld training geeft aan de voedselbankmedewerkers die de screening van nieuwe cliënten doen. Of waar de samenstellers van de folders met minimaregelingen voorlichting geven aan alle medewerkers van de voedselbank. Eén voedselbank geeft aan dat de gemeente – omdat zij weinig met de voedselbank te maken wil hebben – een extern bureau heeft ingehuurd die mensen die bekend zijn bij schuldhulpverlening screenen of zij in aanmerking komen voor de voedselbank. Hierdoor is het aantal cliënten van de voedselbank meer dan verdubbeld. Bij een andere voedselbank heeft één van de twee vrijwilligers die de intake doet vroeger bij de sociale dienst gewerkt.

Informatievoorziening / spreekuur

Bijna alle gesproken voedselbanken hebben bij hun afgiftepunten folders en brochures van de gemeente. Iets minder vaak worden er ook folders bij de voedselpakketten gestopt. Volgens één medewerker 'bij sommige uitdeelpunten wel en bij andere niet. Soms zijn de folders ook op'. Twee voedselbanken geven aan wel folders en brochures te hebben maar deze moeten zij zelf afhalen bij de gemeente. 'Iedereen kan bij de gemeente folders zelf komen ophalen' is volgens de medewerker de reactie van de gemeente.

Meerdere voedselbanken geven aan dat een ambtenaar spreekuur houdt bij de afgiftepunten. Meestal is dit maandelijks. Een enkele voedselbank geeft aan dat het elke week is. Meerdere voedselbanken die geen spreekuur hebben van een ambtenaar geven wel aan hier behoefte aan te hebben. Een voedselbank zegt hierover het volgende: 'De ambtenaar zit in een aparte ruimte in verband met de privacy van cliënten. Zijn spreekuren worden altijd erg goed bezocht. Ik krijg van tevoren altijd veel vragen wanneer die meneer weer beschikbaar is!'

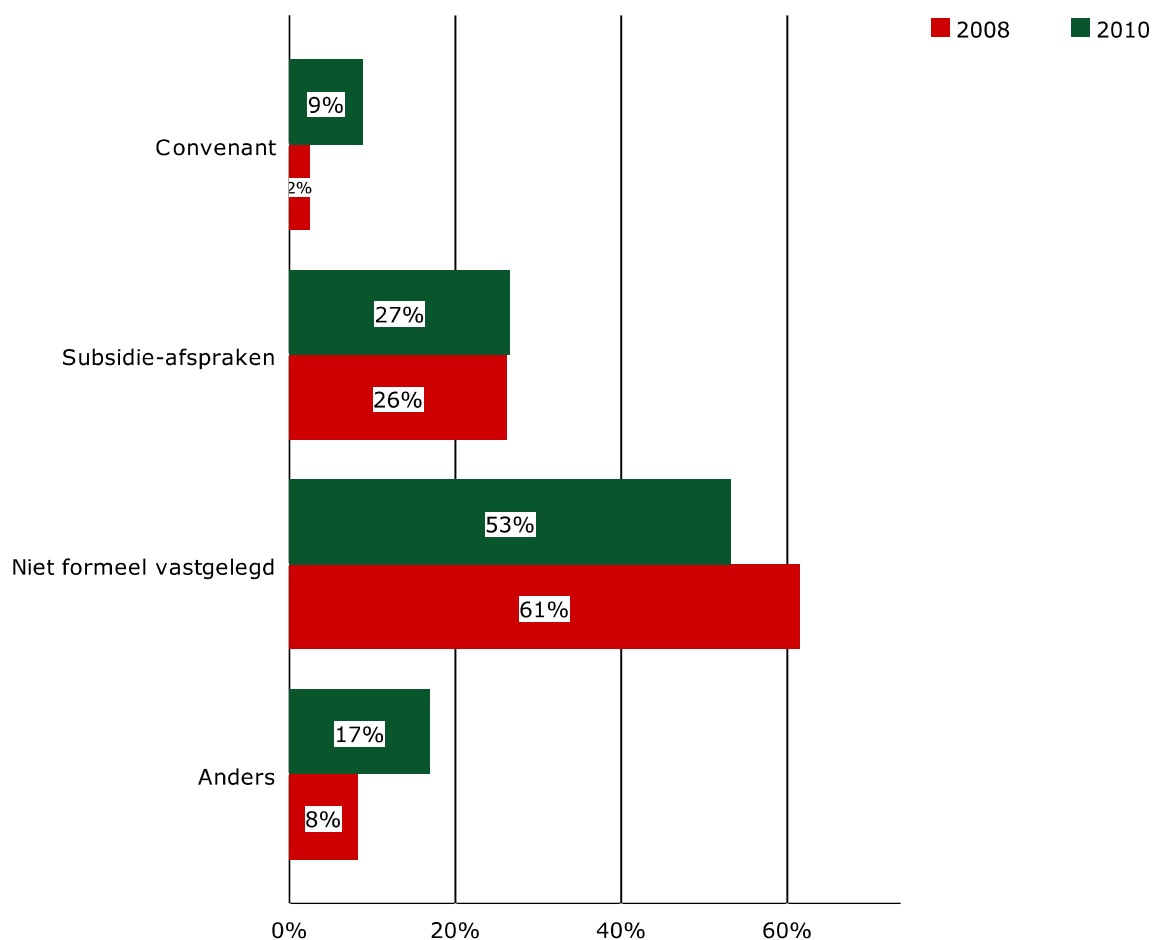
Meerdere voedselbanken hebben bij de gemeente een vast contactpersoon. Soms is het contact met het vaste contactpersoon volgens de voedselbank weinig effectief; ('ik geef wel dingen door aan mijn contactpersoon maar die kan er vaak zelf ook niks mee') maar soms trekken voedselbankmedewerker en contactpersoon intensief met elkaar op. In één stad zijn bijvoorbeeld de medewerker van de voedselbank en de ambtenaar samen alle stadsdelen doorgetrokken om de samenwerking op te pakken en vorm te geven. 'Een hele slimme constructie' volgens de medewerker van de voedselbank.

In de interviews waren er maar 3 voedselbanken die aangaven geen enkele afspraak, ook niet informeel, met de gemeente te hebben. De medewerker van de voedselbank geeft aan het gevoel te hebben dat meerdere gemeenten het liefst willen dat de voedselbank zo snel mogelijk sluit. Dit vanuit het idee dat 'er geen armoede heerst' in de gemeenten. Volgens een andere voedselbank wordt deze 'eerder tegengewerkt door de gemeente dan dat ze helpen'. Een voedselbankmedewerker die met één gemeente heel nauw samenwerkt en een nieuwe samenwerking probeert op te zetten in een naastliggende gemeente omschrijft het als volgt: 'Je schrikt van de starheid waarmee (door de gemeente) wordt gereageerd. Ze willen geen samenwerking met de voedselbank, wel een lijst met de namen van al onze cliënten. Het is alsof je terug in de tijd gaat!'

5.2 Wijze vastleggen afspraken

Aan de respondenten die hebben aangegeven dat zij overleg of afspraken hebben met de voedselbanken is gevraagd naar de wijze waarop deze zijn vastgelegd. De resultaten hiervan zijn terug te lezen in figuur 4.

4 Wijze vastleggen afspraken

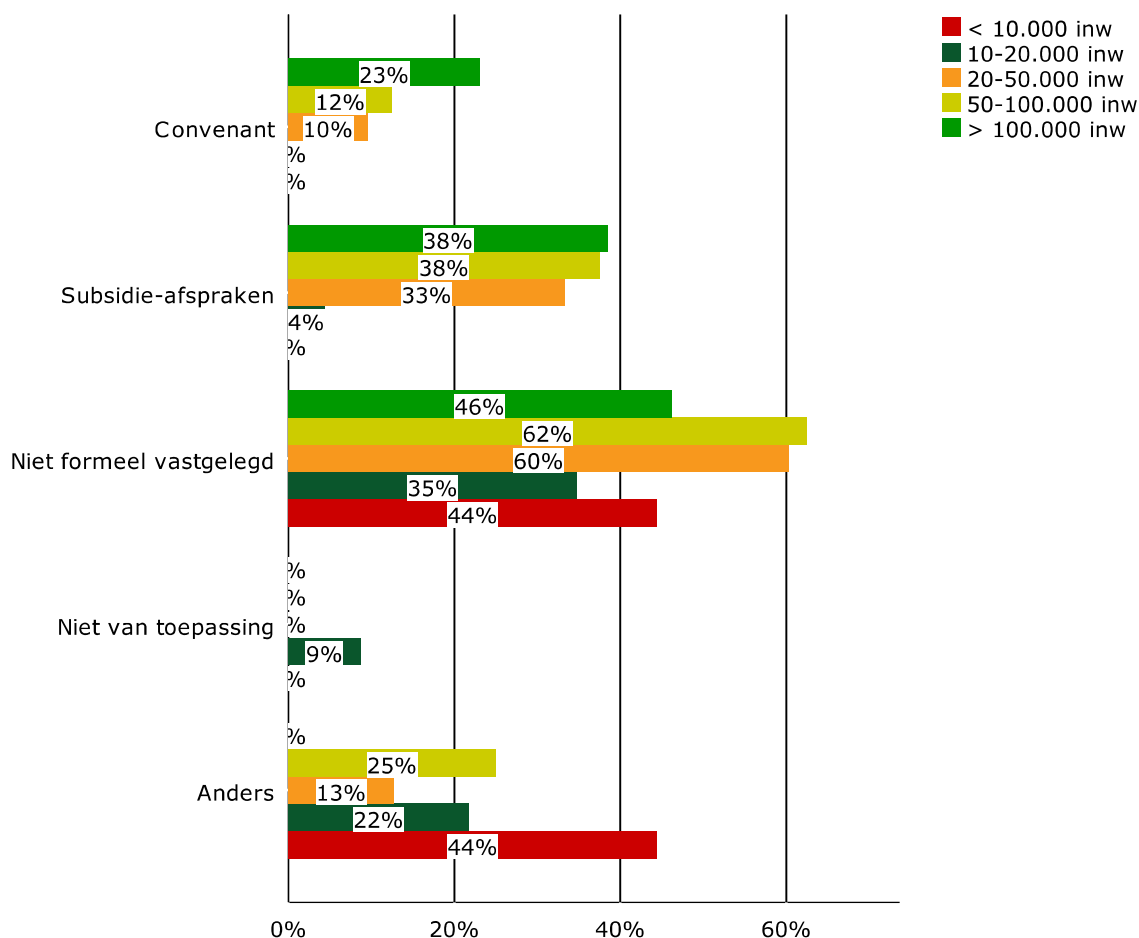

Nog steeds is er een grote groep gemeenten die de gemaakte afspraken met de voedselbanken niet formeel heeft vastgelegd. Dit aandeel is wel kleiner dan in 2008. Het deel van de gemeenten die hun samenwerking met voedselbanken via subsidieafspraken heeft vastgelegd is redelijk gelijk gebleven (27% ten opzichte van 26%). Het percentage gemeenten dat hun afspraken formaliseert in een convenant is gestegen van bijna 3% naar 9%. De antwoorden die zijn gegeven bij de 'anders, namelijk' categorie gaan vooral over het feit dat er wordt gewerkt met een concept convenant. Anderen geven aan bijna een convenant te hebben. Bij sommige gemeenten is de samenwerking wel schriftelijk vastgelegd (bijvoorbeeld per brief) maar niet verder geformaliseerd. Alle open antwoorden zijn terug te vinden in bijlage 3.

In figuur 5 zijn de verschillende manieren van vastleggen van afspraken uitgesplitst naar gemeentegrootteklasse. Uit de figuur blijkt dat zowel kleine als grote gemeenten relatief vaak hun afspraken met voedselbanken niet formeel vastleggen. Gemeenten met tussen de 20.000 en 100.000 inwoners leggen het vaakst hun afspraken niet formeel vast. Gemeenten met meer dan 100.000 inwoners leggen

hun afspraken het vaakst vast door middel van een convenant. Juist gemeenten tot 20.000 inwoners leggen hun afspraken (bijna) nooit middels een convenant vast.

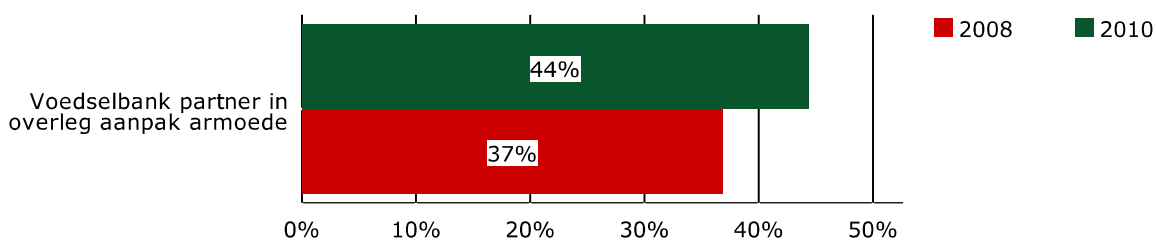
5 Wijze van vastleggen afspraken naar gemeentegrootte

Gemeenten is ook gevraagd of de voedselbank een partner is in het (integraal) overleg aanpak armoede binnen de gemeente, ISD of regio. Volgens 44% van de deelnemers is dit het geval. Dit is een stijging ten opzichte van 2008 toen nog 37% aangaf dat de voedselbank een partner was in dit overleg.

Meerdere voedselbanken geven aan deelnemer te zijn in het overleg aanpak armoede. Volgens sommigen is dit heel prettig en voelt het als een stuk waardering. 'Instanties maken gebruik van onze voedselbank om beter in contact te komen met mensen in een armoedesituatie'. Volgens een andere voedselbank worden zij wel uitgenodigd maar wordt de aanwezigheid niet altijd in dank afgenomen omdat de voedselbank 'moeilijke vragen' stelt. Anderen geven aan nog geen partner te zijn maar 'met de nieuwe wethouder goede hoop te hebben'.

6 Voedselbank partner in overleg aanpak armoede

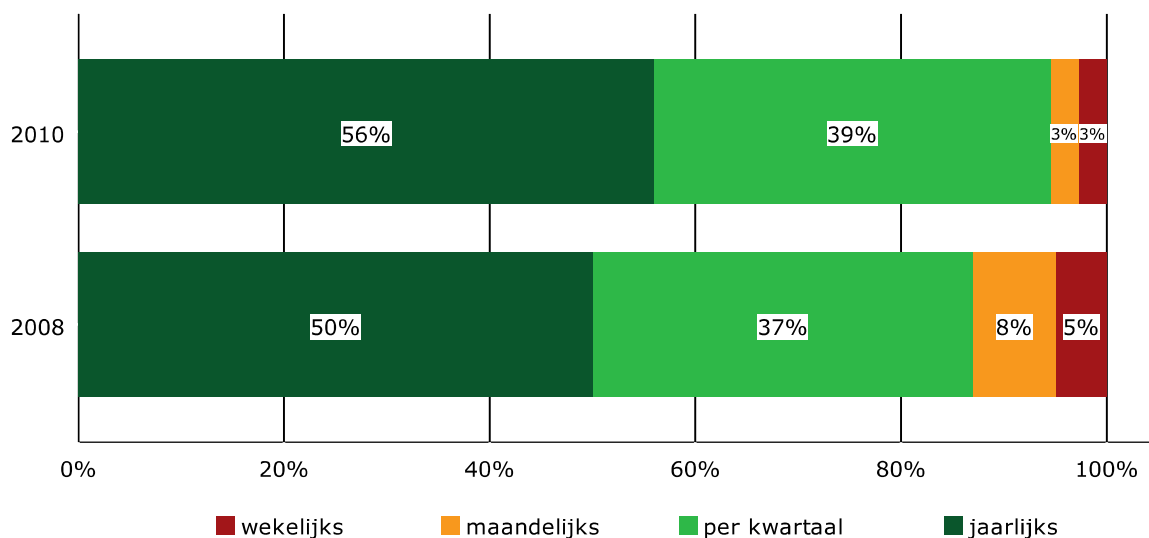
Enkele voedselbanken geven aan dat er weinig of niks op papier staat. Afspraken worden ad hoc gemaakt. Andere voedselbanken geven aan dat er gewoon voor het volgende overleg altijd een agenda wordt gemaakt. Dat is volgens de medewerker prima en helder. Het lijkt erop dat juist de voedselbanken die vaker contactmomenten hebben met de gemeente (bijvoorbeeld doordat er maandelijks een ambtenaar spreekuur houdt bij het afgiftepunt) wat informeler omgaan met de gemeente. In de trant van 'Men weet elkaar wel te vinden' en 'als ik iets nodig heb of iets te melden dan weet ik bij wie ik moet zijn'.

Wel is het zo dat alle voedselbanken die subsidie (incidenteel of anders) ontvangen een jaarverslag en vaak een accountantsverklaring aan de gemeente aanbieden.

5.3 Frequentie van overleg

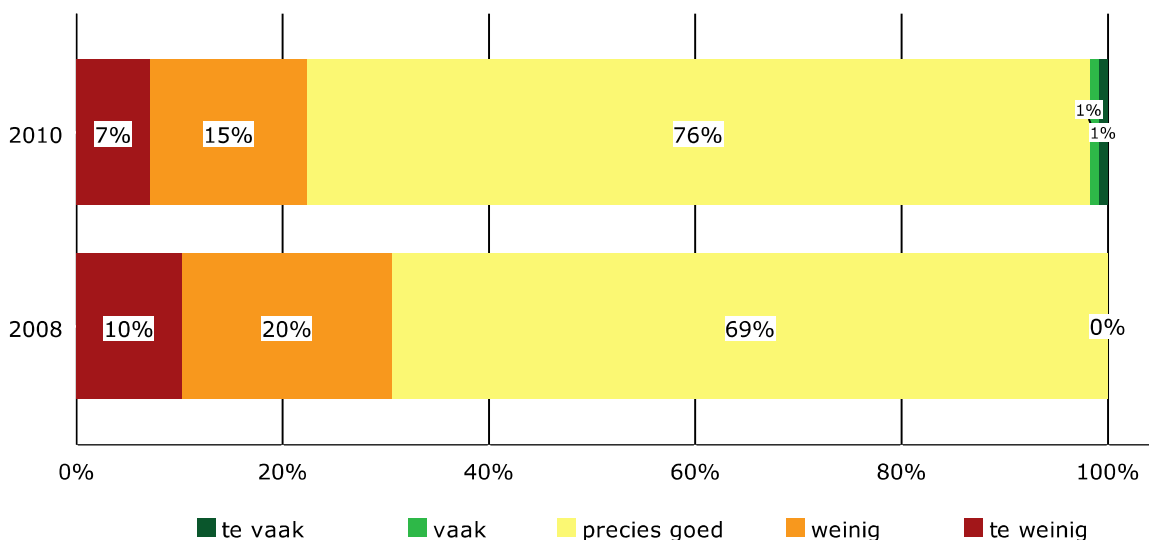
Hoe vaak hebben gemeenten of ISD'en overleg met de voedselbank? Deze vraag is aan de deelnemers voorgelegd. In figuur 7 is terug te lezen dat in de meeste gevallen een keer per jaar (56%) of een keer per kwartaal (39%) wordt overlegd. Het maandelijks of wekelijks overleg is gedaald ten opzichte van 2008. Waar in 2008 nog 8% van de respondenten aangaf maandelijks overleg te hebben en 5% wekelijks is dat in 2010 nog maar in beide gevallen 3%.

7 Frequentie overleg gemeenten en voedselbanken

Belangrijker dan de frequentie van het overleg op zich is natuurlijk of de mate van overleg door beide partijen als voldoende wordt beschouwd. Aan gemeenten is daarom gevraagd hoe zij de frequentie van het overleg met de voedselbanken beoordelen (figuur 8). Wat opvalt is dat de frequentie van overleg positiever wordt beoordeeld dan in 2008. In 2008 vond in totaal 30% dat er (te) weinig overleg plaatsvond. Nu is dat 22%. Ruim drie kwart (76%) van de respondenten beoordeelt de frequentie van overleg als 'precies goed'.

8 Waardering frequentie overleg door gemeenten

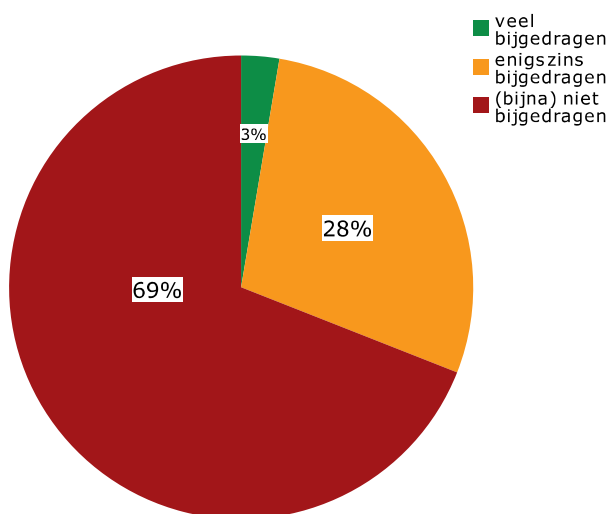
Iets meer dan de helft van de gesproken voedselbanken die overleg met gemeenten hebben, beschouwt de frequentie van het overleg als goed. Meerdere voedselbanken geven aan dat het veel te weinig is aangezien er (bijna) geen overleg is. Door weinig overleg vindt er ook 'geen kruisbestuiving plaats' zegt een medewerker. 'Je moet beter kijken wat je aan elkaar kan hebben'. Een voedselbank geeft ook aan dat hoe vaak je overlegt minder belangrijk is dan de houding van mensen tijdens het overleg. 'Als het alleen maar om dat bakje koffie gaat van de wethouder, dan hoeft het voor mij niet meer'. Meerdere voedselbanken geven aan dat er naast formeel overleg natuurlijk ook de contacten zijn met bijvoorbeeld de ambtenaar die spreekuur houdt bij het afgiftepunt. Deze informelere contacten worden door de desbetreffende voedselbanken zeer gewaardeerd. 'We hebben geen structureel overleg, wel timmeren we goed aan de weg'. Een andere medewerker van een voedselbank omschrijft het als volgt: 'Iedereen heeft overleggen zat! Wij kunnen gevraagd en ongevraagd bij de gemeente langskomen. Je weet elkaar te vinden, dat is het belangrijkste!'

5.4 Bijdrage Toolkit van Stimulansz aan samenwerking

Stimulansz heeft de Toolkit 'Samenwerking gemeenten en voedselbanken' ontwikkeld. De Toolkit is er gekomen omdat uit de bestuurlijke conferentie 'Gemeenten en voedselbanken, samen aan tafel' in 2008 tussen gemeenten en vertegenwoordigers van voedselbanken is gebleken dat er behoefte is aan een meer geïntegreerde samenwerking tussen beide partijen.

Een nieuwe vraag in deze tweede meting was dan ook: 'In hoeverre heeft de Toolkit 'Samenwerking gemeenten en voedselbanken' bijgedragen aan de intensivering van de samenwerking?'.

9 Bijdrage Toolkit samenwerking gemeenten en voedselbanken

De meerderheid van de respondenten geeft aan dat de Toolkit (bijna) niet heeft bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking (69%). Volgens ruim een kwart van de respondenten (28%) heeft de Toolkit enigszins bijgedragen en voor 3% veel bijgedragen.

In de open antwoorden geven veel gemeenten aan dat zij onbekend zijn met de Toolkit. Ook zijn er meerdere gemeenten die aangeven geen overleg te hebben met hun voedselbank en daarom de Toolkit niet te hebben gebruikt. Andere gemeenten geven juist aan erg ver te zijn in het samenwerken met de voedselbanken en juist daarom de Toolkit niet nodig te hebben gehad. Enkele gemeenten geven aan dat de Toolkit er mede aan heeft bijgedragen dat de voedselbank nu subsidie ontvangt van de gemeente. Anderen geven aan dat de Toolkit inspiratie bood.

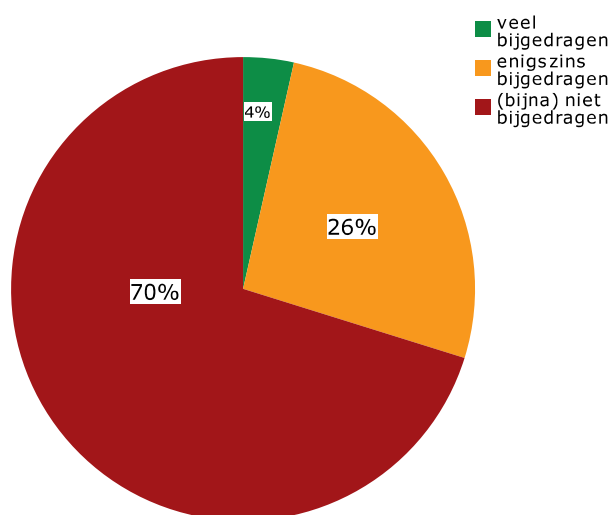
Meerdere geïnterviewde voedselbanken beginnen zelf over de Toolkit. Minimaal een geïnterviewde geeft zelfs aan deze te hebben helpen ontwikkelen. Een andere voedselbank zegt erover het volgende: 'Wat er beter zou kunnen in de samenwerking met de gemeente? Eigenlijk heel veel. Als je de Toolkit pakt staat er achterin een hele lijst met dingen die een gemeente zou kunnen doen met hun

voedselbank en onze gemeente doet maar 1 van die dingen'. Een paar voedselbanken geven ook aan dat zij de Toolkit hebben gebruikt in hun (verkennde) gesprekken met gemeenten.

5.5 Bijdrage symbolische intentieverklaring Aboutaleb aan intensivering samenwerking

Op 3 december 2008 is er tijdens de eerder genoemde conferentie 'Voedselbanken en gemeenten, samen aan tafel' door gemeentebestuurders, vertegenwoordigers van voedselbanken en toenmalig staatssecretaris van SZW Ahmed Aboutaleb een symbolische intentieverklaring ondertekend om beter samen te werken. In hoeverre hebben deze bijeenkomst en intentieverklaring bijgedragen aan de intensivering van de samenwerking? De verdeling van antwoorden van gemeenten is vergelijkbaar met de bijdrage van de Toolkit.

10 Bijdrage Voedselbankconferentie en intentieverklaring

De meerderheid van de gemeenten (70%) geeft aan dat de bijeenkomst (bijna) niet heeft bijgedragen. Voor 26% heeft de bijeenkomst enigszins bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking. Voor 4% heeft de bijeenkomst veel bijgedragen.

Uit de open antwoorden bij de 'anders, namelijk' categorie blijkt dat veel gemeenten niet op de hoogte waren van deze bijeenkomst of intentieverklaring. Enkele gemeenten geven aan dat het weinig heeft bijgedragen omdat zij al intensieve samenwerking hadden met hun voedselbank. Ook is een paar keer geantwoord dat geen gehoor is gegeven aan de oproep tot meer samenwerking omdat het beleid voorschrijft dat het gemeentelijk minimabeleid de bestaande problemen moet oplossen, niet de voedselbank.

Tijdens de telefonische interviews halen meerdere voedselbanken de bijeenkomst en/of het convenant aan. Meerdere voedselbanken hebben daar dankbaar gebruik van gemaakt. 'Het geeft je toch iets in handen om bij de gemeente mee aan te komen zetten'. Enkele voedselbanken geven ook aan dat het wel echt geholpen

heeft in de gewaarwording bij sommige bestuurders dat het nuttig is om de banden met voedselbanken aan te halen.

Eén voedselbank geeft echter aan dat er naar aanleiding van de bijeenkomst wel een poging is gedaan om structurelere afspraken met een gemeente te maken 'maar dat het convenant toen toch vooral symbolisch bleek en weinig concreet'.

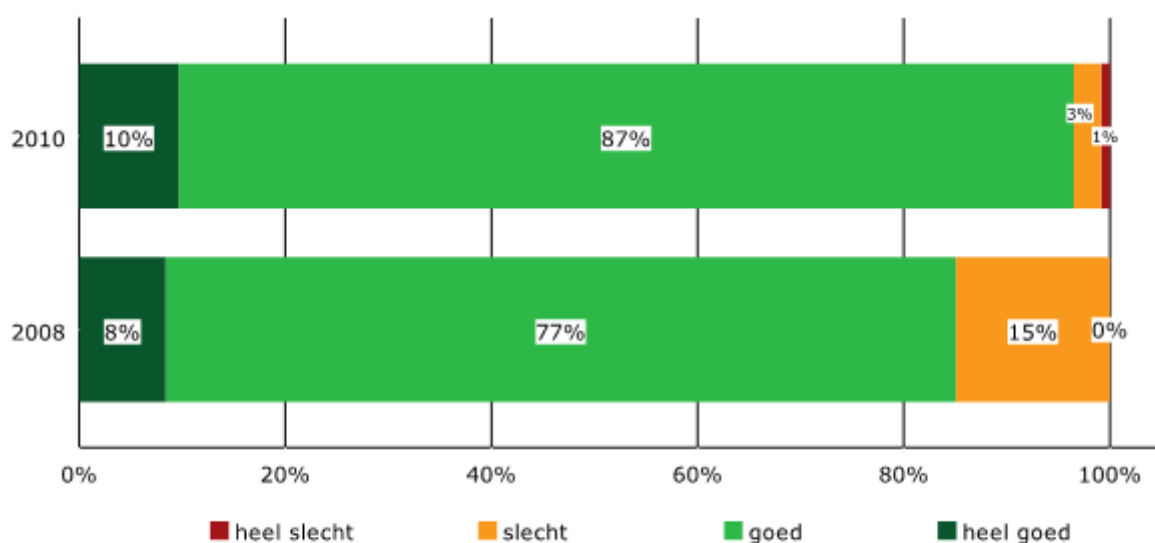
Hoofdstuk 6

Waardering samenwerking

6.1 Waardering samenwerking

Hoe wordt uiteindelijk de samenwerking als geheel gewaardeerd door de betrokken partijen? Aan gemeenten is de vraag voorgelegd 'Hoe zou u de samenwerking tussen de gemeente / ISD en de voedselbank willen omschrijven?' De resultaten zijn terug te lezen in figuur 11.

11 Waardering samenwerking door de gemeente

Wat blijkt is dat de samenwerking door de gemeenten positiever wordt gewaardeerd dan in 2008. 10% zou de samenwerking als heel goed omschrijven en 87% als goed. Waar in 2008 nog 15% van de gemeenten de samenwerking als slecht zou omschrijven is dit in 2010 nog maar 3%. De gemeenten in de gemeentegrootteklasse 20.000 – 50.000 zijn relatief gezien het minst positief over de samenwerking. Maar ook daar is nog 93% van de respondenten (zeer) tevreden over de samenwerking.

Uit de meeste telefonische interviews met voedselbanken blijkt dat de samenwerking met gemeenten over het algemeen goed gewaardeerd wordt. 'De gemeente is nu langzamerhand bewust geworden dat wij een nuttig onderdeel zijn in hun beleid. Je komt als voedselbank toch mensen tegen die anders niet bij de gemeente bekend zouden zijn'. Varianten op deze uitspraak worden vaak gedaan door medewerkers van de geïnterviewde voedselbanken.

Ook veel gesproken voedselbanken geven aan dat er goed informeel contact is. 'Ik kan altijd bellen als er iets is'. Of: 'ik kan langskomen wanneer ik wil. Het jaarlijkse overleg over het armoedepact is ook een goed moment om alle contacten te onderhouden'. En 'informeel is het allemaal wel goed, formeel laat het te wensen over'.

Maar er zijn ook meerdere voedselbanken die aangeven dat er (veel) te weinig mee gedaan wordt. In enkele gevallen heeft dit te maken met het feit dat een gemeente net gefuseerd is. Vaak heeft het ook te maken met de samenstelling van het college of de persoon van de wethouder, zowel in positieve als negatieve zin. Meerdere voedselbanken geven aan dat zij goede hoop hebben nu er een nieuwe wethouder is. Anderen geven juist aan dat er een betere relatie was met de vorige wethouder. Meerdere voedselbanken geven aan dat 'de gemeente mentaal wel achter de voedselbank staat' of 'het nut van de voedselbank wel inziet' maar dat er verder niet veel overleg of samenwerking is.

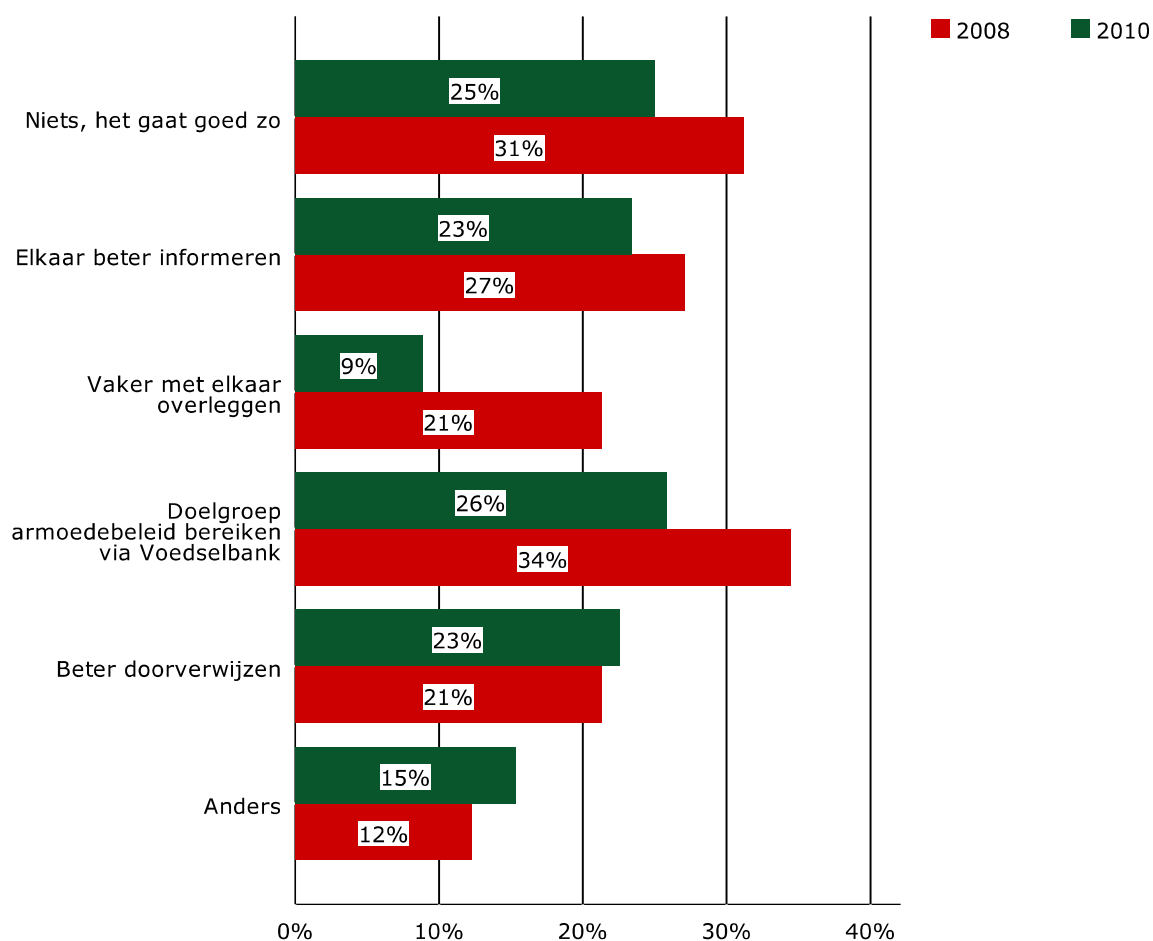
Weinig samenwerking wordt meestal betreurd door de gesproken voedselbanken. Maar dit hoeft niet altijd het geval te zijn. Een voedselbank geeft aan juist weinig behoefte te hebben aan nauwe samenwerking met de gemeente. 'Wij hebben maar één doel en dat is noodhulp. Er zijn al zoveel instanties die zich bezighouden met de problemen van mensen. Wij zijn een private instelling en hebben geen behoefte aan ambtenaren die hier spreekuur komen houden. Het is ook een stuk privacy voor je cliënten. De gemeente respecteert dat'.

Een andere voedselbank maakt deel uit van een stichting van 7 kerken. Het contact met de gemeente loopt vooral via die stichting. De relatie tussen de stichting en de gemeente wordt als 'prima' en 'heel informeel' beschreven. Ook is er een voedselbank die weinig tot geen contact heeft met de gemeente zelf maar wel met het externe bureau dat de gemeente heeft ingehuurd om de screenings voor de voedselbank te doen. De relatie hiermee wordt omschreven als 'voldoende'.

6.2 Verbeteringen voor samenwerking

Op de vraag wat er nog verbeterd zou kunnen worden aan de samenwerking komen diverse antwoorden. Het meest genoemde verbeterpunt van destijds, namelijk het 'bereiken van de doelgroep van het armoedebeleid via de voedselbank' is nog altijd een van de meest genoemde verbeterpunten maar wel minder vaak genoemd dan destijds. Een kwart (25%) geeft aan dat het goed gaat en er niks valt te verbeteren. In 2008 was dit nog 31%. Vaker met elkaar overleggen wordt het minst aangemerkt als verbeterpunt. In 2008 was dit nog 21%, nu slechts 9%.

12 Verbeterpunten samenwerking

Uit de antwoorden op de 'anders, namelijk' categorie komen de volgende antwoorden naar voren: Eén gemeente geeft aan dat het op beleidsniveau goed loopt maar op uitvoeringsniveau de communicatie verbeterd kan worden. Enkele andere gemeenten geven aan dat zij denken dat de samenwerking zal verbeteren door het (nog te sluiten) convenant. Een gemeente geeft aan dat bij stagnerende schuldhulpverlening de signalen sneller zouden moeten worden opgepakt en doorgegeven.

Ook uit de telefonische interviews met voedselbanken komen erg uiteenlopende antwoorden naar voren. Een deel van de gesproken voedselbanken geeft aan niet te weten wat er aan de relatie en / of samenwerking verbeterd zou kunnen worden. Enkele geven aan dat eigenlijk bijna alles wel aan de huidige relatie verbeterd zou kunnen worden. Volgens een voedselbank is in de relatie met één van de twee gemeenten die zij bedienen alles helemaal goed. Hoe zij de andere van de twee gemeenten zover kunnen krijgen weet de medewerker niet. Een andere voedselbank in een soortgelijke situatie zegt het volgende: 'Gewoon in gesprek gaan. Je kan toch laten zien wat je (in de andere gemeente) opgebouwd hebt. Je hebt een verleden dat je kan gebruiken'.

De meeste voedselbanken geven echter aan dat er de meeste behoefte is aan een vorm van (het liefst) structurele subsidie. Volgens veel gesproken medewerkers is dat stuk zekerheid dat een (structurele) subsidie kan bieden van heel veel waarde. 'Je weet zeker dat je in je pand kan blijven', of 'wij moesten uitbreiden naar een groter pand, maar hiervoor moesten wij eerst zeker zijn van de subsidies van meerdere gemeenten'. Een voedselbank die ook distributiecentrum is voor een hele regio heeft door subsidie eindelijk een koelwagen kunnen aanschaffen.

Volgens enkele gemeenten zou alleen al het op een of andere manier garanderen van de huisvesting heel veel schelen. 'Stimuleer het oprichten van voedselbanken! Maak het als gemeente laagdrempelig om te beginnen (bijvoorbeeld door middel van huisvesting). Laat niet alles aan de kerken over!' zegt een medewerker.

'Gemeenten zouden zich in hun handjes mogen knijpen met wat wij allemaal met vrijwilligers doen. Moet je bedenken wat het zou kosten als de gemeente het zou moeten doen!'

Een voedselbank organiseert informatiebijeenkomsten voor hun cliënten. 'Wij krijgen met onze vrijwilligers altijd een hele hoge opkomst. Wij bieden de mensen dan ook iets te eten aan tijdens zo'n bijeenkomst. De gemeente stelt daar een klein bedrag voor beschikbaar'. Het is volgens de medewerker immers ook in de belang van de gemeente dat er veel mensen op dergelijke bijeenkomsten afkomen.

Een voedselbank geeft aan dat de gemeente teveel voorwaarden stelt aan de samenwerking. Dit bemoeilijkt de samenwerking volgens de voedselbank. Deze is naar eigen zeggen 'a-politiek, a-geloof, a-kleur en privacy van cliënten wordt altijd gewaarborgd'. Een andere voedselbank stoort zich juist aan collega's die 'bang' zijn voor gemeentelijke inmenging: 'Sommigen zeggen dan "pas op voor de gemeente! Die willen grip krijgen op de voedselbank!" terwijl ik denk; nee, ze willen grip krijgen op hun inwoners. Dat is niet *misbruiken*, dat is elkaar *gebruiken*, cq samenwerken!'

Ook noemen veel voedselbanken dat er meer 'gezamenlijke inzet' vanuit de gemeente zou mogen komen. Dat er iets actiever en met meer partijen (zowel binnen als buiten de gemeente) samengewerkt zou mogen worden.

Een voedselbank licht het als volgt toe: 'Wij zijn druk genoeg met het uitdelen van voedselpakketten. We werken hier allemaal met vrijwilligers. Wij willen dus ook alle medewerking verlenen aan meer samenwerking met de gemeente maar het moet wel vanuit de gemeente komen. Wij hebben geen tijd om alles te proberen op te zetten'.

Schuldhelpverlening komt ook vaak ter sprake. Veel voedselbanken dringen aan op betere schuldhelpverlening of nauwere samenwerking met schuldhelpverlening binnen de gemeente of ISD. Wat meerdere malen genoemd wordt is dat cliënten betere ('intensievere' en / of 'langdurigere') coaching zouden moeten krijgen.

Enkele voedselbanken geven aan dat zij veel cliënten hebben die zij tijdelijk niet meer zien doordat zij in een traject zitten maar die op een gegeven moment toch weer bij de voedselbank terug komen. Meer aandacht voor (langdurigere) bewindvoering en budgetcursussen wordt door meerdere voedselbanken genoemd.

Minder bureaucratie wordt ook door enkele voedselbanken bepleit. Een medewerker verwoordt dit als volgt: 'De gemeente moet zorgen dat er bij kritieke momenten – bijvoorbeeld een huisuitzetting – de goede personen oproepbaar zijn. De wethouder kan spijkers met koppen slaan, maar het ambtenarenapparaat moet dit (sneller) kunnen. De overlegstructuren tussen alle betrokken organisaties zijn nu te vrijblijvend. Kwetsbare mensen moeten beter gemonitord worden'.

Enkele voedselbanken zouden ook graag zien dat gemeenten een soort noodfonds in het leven roepen, dat ingezet kan worden als mensen wel een aanvraag hebben lopen maar het geld sneller nodig hebben (waardoor zij minder snel aangewezen zouden zijn op de voedselbank). Het zijn dezelfde voedselbanken die aangeven dat er soms mensen in de problemen komen door (te) lange doorlooptijden na de aanvraag van bijvoorbeeld een uitkering. Dit wordt de gemeente ook soms kwalijk genomen.

Dat gemeenten niet altijd zicht hebben op mensen die in armoede leven wordt de gemeenten door de geïnterviewden (bijna) nooit kwalijk genomen. 'Wij kunnen juist door onze laagdrempeligheid hierin helpen' zegt een voedselbank. Veel medewerkers begrijpen dan ook niet dat sommige gemeenten de voedselbank als een bedreiging zien of dat een voedselbank een falen van gemeentelijk beleid zou betekenen. 'Dat zijn uw woorden, niet de mijne' zei één voedselbankmedewerker tegen haar wethouder.

Een voedselbank ziet een rol voor de VNG in het wegnemen van de verschillen tussen de gemeenten in hoe zij met hun voedselbanken omgaan. 'De verschillen zijn onderling nog te groot en daar heb je als voedselbank last van'.

Bijlage 1***Geïnterviewde voedselbanken***

Voedselbank	Provincie
Emmen	Drenthe
Lelystad	Flevoland
Achtkarspelen	Friesland
Opsterland	Friesland
Bommelerwaard	Gelderland
Zevenaar	Gelderland
Oldambt	Groningen
Het Hogeland (Eemsmond)	Groningen
Midden Limburg	Limburg
Zuid Limburg	Limburg
Bladel	Noord-Brabant
Veldhoven	Noord-Brabant
Tilburg	Noord-Brabant
Alkmaar	Noord-Holland
Amsterdam	Noord-Holland
Gooi en omstreken	Noord-Holland / Utrecht
Deventer	Overijssel
Voedselbank Oost-Achterhoek	Overijssel
Amersfoort	Utrecht
Woerden	Utrecht
Schouwen-Duiveland	Zeeland
Delft	Zuid-Holland
Dordrecht	Zuid-Holland
Haaglanden	Zuid-Holland
Voorschoten	Zuid-Holland

Bijlage 2

Vragenlijst

In het Bestuurlijk Akkoord dat in de zomer van 2007 gesloten is tussen de VNG en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, is afgesproken de samenwerking tussen gemeenten en lokale voedselbanken te verbeteren. Het verbeteren van de samenwerking heeft als doel de bezoekers van voedselbanken (beter) gebruik te laten maken van gemeentelijke voorzieningen.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG willen graag inzicht krijgen in de samenwerkingsafspraken die tussen voedselbanken en gemeenten gemaakt zijn. Hiertoe is in 2008 een eerste meting gehouden door middel van de Quickscan Voedselbanken. Om de ontwikkeling op dit onderwerp te volgen zal de komende maanden een tweede meting worden gehouden.

Als u werkzaam bent bij een ISD dan vragen wij u om de vragen over de gehele ISD te beantwoorden. Als u alleen werkzaam bent bij een gemeente dan vragen wij u om de vragen alleen voor uw gemeente te beantwoorden.

In het najaar zal het Ministerie van SZW de uitkomsten van dit onderzoek bekend maken.

Klik op volgende om te beginnen met het invullen van de vragenlijst.

1. Is er één of meer Voedselbank(en) aanwezig in uw gemeente/ ISD?

- Ja
- Nee
- Weet niet

2. Zo nee, is er één of meer Voedselbank(en) aanwezig in uw regio?

- Ja
- Nee
- Weet niet

3. Heeft u binnen uw gemeente/ ISD overleg of afspraken gemaakt met de Voedselbank(en)?

- Ja
- Nee > u gaat door naar vraag 11
- Weet niet

4. Zo ja, welke afspraken zijn er gemaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk):

- Gemeente/ISD subsidieert de Voedselbank
- Gemeente/ISD verzorgt huisvesting van de Voedselbank
- Gemeente/ISD verwijst door naar de Voedselbank
- De Voedselbank verwijst door naar de gemeente/ISD
- Gemeente/ISD heeft prestatieafspraken gemaakt met de Voedselbank
- Gemeente/ISD heeft spreekuur bij de Voedselbank
- Gemeente/ISD voegt informatie over minimaregelingen toe aan de voedselpakketten
- Gemeente/ISD heeft folders en brochures bij de Voedselbank liggen over minimaregelingen.
- Gemeente/ISD gaat mee met de thuisbezorging van de voedselpakketten
- Gemeente/ISD heeft Voedselbank een plaats gegeven in bijvoorbeeld het gemeentelijke informatiekatern (of iets dergelijks)
- Anders, namelijk:

5. Hoe zijn de afspraken met de Voedselbank vastgelegd? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Door middel van een convenant
- Door middel van subsidie-afspraken
- Afspraken zijn niet formeel vastgelegd
- Niet van toepassing (geen afspraken met Voedselbank gemaakt)
- Anders, namelijk:

6. Is de Voedselbank een partner in het (integraal) overleg aanpak armoede binnen de gemeente/ISD/regio?

- Ja
- Nee
- Niet van toepassing (er is geen (integraal) overleg aanpak armoede)

7. Hoe vaak heeft de gemeente/ISD overleg met de Voedselbank?

- Wekelijks
- Maandelijks
- Per kwartaal
- Jaarlijks

8. Hoe beoordeelt u de frequentie van het overleg met de Voedselbank?

- Te vaak
- Vaak
- Precies goed
- Weinig
- Te Weinig

9. Hoe zou u de samenwerking tussen de gemeente/ISD en de Voedselbank willen omschrijven?

- Heel slecht
- Slecht
- Goed
- Heel goed

10. Wat zou er nog verbeterd kunnen worden aan de samenwerking? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Niets, het gaat goed zo
- Elkaar beter informeren
- Vaker met elkaar overleggen
- Gemeente/ISD kan de doelgroep van armoedebeleid beter bereiken via de Voedselbank
- Beter naar elkaar doorverwijzen
- Anders, namelijk:

11. In hoeverre heeft de Toolkit, voor de samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken, van Stimulansz bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking?

- veel bijgedragen
- enigszins bijgedragen
- (bijna) niet bijgedragen

Kunt u dit antwoord toelichten?

12. In hoeverre heeft de bijeenkomst op 3 december 2008, waar toenmalig staatssecretaris Aboutaleb een symbolische intentieverklaring heeft getekend, bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking?

- veel bijgedragen
- enigszins bijgedragen
- (bijna) niet bijgedragen

Kunt u dit antwoord toelichten?

13. Hoeveel inwoners heeft uw gemeente/ISD?

- 0 tot 50.000 inwoners
- 50.000 tot 100.000 inwoners
- meer dan 100.000 inwoners

14. Om de respons goed te kunnen meten vragen wij u hieronder de gemeentenaam/ gemeentenamen in te vullen waarvoor u deze vragenlijst heeft ingevuld. Indien u voor een ISD werkt vragen wij u om de alle gemeentenamen, die onder uw ISD vallen, in te vullen.

15. Heeft u verder nog opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst?

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst Quickscan Voedselbanken!

Bijlage 3

Open antwoorden van gemeenten

3.1 Open antwoorden 'Welke afspraken zijn er gemaakt?'

- N.B> subsidie in de vorm van garantstelling
- voedselbank kan direct contact leggen met leiding IASZ ingeval men stuit op een situatie waar doorverwijzing/hulp van sociale zaken vereist is
- inwoners uit onze gemeente kunnen gebruik maken van voedselbank in de regio. Onze gemeente heeft een steunpunt/uitdeelpunt.. Op dit moment is onze rol ondersteunend, stimulerend en afstemmend in overleg met kerken en voedselbank
- indicatie voor voedselpakket gaat via maatschappelijk werk/bureau sociaal raadslieden
- Hulpverlening is gekoppeld aan de voedselbank
- oriënterend wordt gesproken
- Stichting maatschappelijke dienstverlening "indiceert" mensen voor voedselbank
- De gemeente faciliteert de Voedselbank gebruik te kunnen maken van de gemeentelijke informatiekatern in het wekelijks blad en de informatiebrochure voor klanten van sociale zaken (kwartaal)
- Er is elke 2 weken een vaste klantmanager bij voedselpakketverstrekking aanwezig om mensen te informeren over (minima)regelingen en voorliggende voorzieningen
- Gemeente geeft voorlichting over Minimabeleid en schuldhulp e.d. aan vrijwilligers van de Voedselbank. St. Maatschappelijke Dienstverlening werkt samen met Voedselbank, verwijst cliënten. Vertegenwoordiger van Voedselbank zit in 'ons' Cliëntenplatform. In
- afspraken met Voedselbank over gebruik voorliggende voorzieningen
- de gemeente betaalt de energielasten
- De gemeenten Goes en Noord-Beveland hebben een éénmalige waarderingssubsidie verstrekt. En vervolgens hebben deze gemeenten een garantiesubsidie toegezegd voor het geval er tekorten ontstaan.
- cases worden kort gesloten
- 2 x een incidentele subsidie. geen structurele subsidie
- Voedselbank heeft folders van het formulierenteam op de uitdeelpunten.
- Er is een ambtenaar van de gemeente aanwezig als de voedselbank open is. Deze ambtenaar gaat met de mensen in gesprek en wijst hen op bijvoorbeeld minimaregelingen of andere regelingen waar zij recht op hebben.
- De gemeente vergoedt reiskosten t.b.v. inwoners uit Sint-Oedenrode die gebruik maken van de voedselbank Boxtel.
- samenwerking met de schuldhulpverlening
- facilitering cursussen voor intakers voedselbank, en facilitering empowermenttrainingen en organiseren netwerkoeverleggen

3.2 Open antwoorden 'Hoe zijn afspraken met voedselbank vastgelegd?'

- Wij zijn in overleg over de afspraken en de vorm van vastlegging van afspraken.
- Bezig met herijken armoedebeleid en nieuwe afspraken met armoedepartijen
- momenteel zijn nog geen afspraken gemaakt
- Door het platform van de plaatselijke diaconiën is contact gelegd met de voedselbank en zijn supporten en ondersteunen de voedselbank d.m.v. o.a. vrijwilligers.
- De Voedselbank ontvangt een subsidie als bijdrage in de huur en electra. Het over en weer doorverwijzen is niet vastgelegd.
- door middel van een brief
- We hebben afspraken d.m.v. een subsidie beschikking, maar ook informeel, we hebben een goede samenwerking
- momenteel wordt gewerkt aan de vorming van een convenant
- Afspraken zijn vastgelegd in een document, maar we noemen het geen convenant (uitvoeringsafspraken)
- collegebesluit
- Overeenkomst in concept klaar
- afspraken middels een intentieverklaring vastgelegd
- Een brief waarin staat dat ieder jaar een garantiesubsidie wordt overwogen.
- Convenant volgt binnenkort
- overleg
- en daarnaast hebben we een armoedenetwerk in Vught waarin ook de voedselbank is vertegenwoordigd. Ook hier maken we afspraken met elkaar, we werken met elkaar op basis van vertrouwen.
- Concept-convenant wordt op dit moment gebruikt voor afspraken over verdergaande samenwerking met voedselbanken in de regio
- subsidiebeschikking en afsprakenlijst nav overleggen

3.3 Open antwoorden 'Wat zou er nog verbeterd kunnen worden in de samenwerking?'

- Voedselbank zou meer inzicht moeten geven in haar klantenbestand.
- tweejarig project om in beeld te brengen hoe de dienstverlening op elkaar aansluit
- signaal vanuit voedselbank bij stagnerende schuldhulpverlening vroeger krijgen
- Professionaliseren cliëntencontact voedselbank
- op beleidsniveau loopt het goed, op uitvoeringsniveau kan de communicatie verbeterd worden
- meer samenwerking tussen armoede-partijen
- meer samenwerking en informatieuitwisseling via netwerken
- klantmanager zou nog actiever 'zorgklanten' moeten kunnen oppakken, daar is nu net iets te weinig tijd voor
- kan altijd beter
- groei proces. Na eerste evangelistische instelling nu een bredere blik
- Gebruikers voedselbank begeleiden naar positieverbetering via armoedebeleid dan wel re integratie.

- er is een initiatief om binnen onze gemeente zelf een voedselbank op te richten, omdat de voedselbank uit de regio onze gemeente niet/onvoldoende kan bedienen. Informatieuitwisseling en afstemming kan beter
- Convenant volgt binnenkort
- Afspraken maken over verdergaande samenwerking op basis van concept-convenant

3.4 Open antwoorden 'In hoeverre heeft de Toolkit bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking?'

- voedselbank wordt beschouwd als particulier initiatief, er is geen echte samenwerking tussen gemeenten en voedselbanken, wel enige subsidiering en af en toe overleg
- Wij waren al voortvarend van start gegaan in Ooststellingwerf; de lijnen zijn kort er kan snel worden gehandeld indien nodig.
- Toolkit niet gebruikt. Geen voedselbank in eigen gemeente. Geen noodzaak om samenwerking met een andere voedselbank te zoeken
- zie volgende antwoord.
- De voedselbank is gevestigd in Haarlem en heeft een enkele keer een burger uit één van de IASZ-gemeenten. Dit komt weinig voor en leidt zelden/nooit tot nader contact met afdeling sociale zaken te Heemstede. Er is derhalve geen noodzaak tot aanscherping v
- Er is geen gebruik van gemaakt.
- Geen gebruik van gemaakt.
- De voedselbank in onze gemeente helpt de mensen niet naar zelfredzaamheid. Tevens hebben we ervoor gekozen om ons niet te bemoeien met de aanpak van de voedselbank. Vandaar dat we onze samenwerking ook niet meer intensiveren dan noodzakelijk.
- We hebben de toolkit nog niet gebruikt
- Heb Toolkit niet ontvangen/gezien
- onbekend ermee
- geeft een kader neer hoe je kunt gaan samenwerken.
- geen samenwerking
- Heeft bijgedragen in een positievere beeldvorming en uiteindelijk geleid tot subsidiëring.
- Er is geen samenwerking met een voedselbank
- De samenwerking dateert al van voor de publicatie van de toolkit.
- Voedselbank wil niet op dit terrein samenwerken. Ze beschermen de privacy van de klant.
- Niet gebruikt
- De voedselbank in Heerhugowaard is een soort "bijkantoor" van de voedselbank Alkmaar. De afspraken die de gemeente Alkmaar heeft gemaakt met de voedselbank zijn leidend.
- Hadden zelf al een vorm van samenwerking gevonden. Vanaf 2006 is hier al sprake van een intensieve samenwerking. Consulent loopt wekelijks mee met spreekuur en na spreekuur worden de ontwikkelingen doorgesproken.
- Er zijn in onze regio geen afspraken gemaakt over samenwerking tussen gemeente en Voedselbank. Onze eigen gemeente is zeer terughoudend daarin.

- Los van achtergrond studie is in het kader van armoedebeleid een stimuleringssubsidie toegekend voor het eerst voor 2009. Het is onzeker of na 2010 de subsidie wordt gecontinueerd i.v.m. terugloop gemeentelijke inkomsten en de kerntakendiscussie die in 20
- nooit van gehoord
- nee
- Toolkit niet resp. onvoldoende bekend binnen werkerrein
- De Toolkit is niet gebruikt. De gemeente Vlagtwedde wil geen samenwerking met de Voedselbank. We vinden het jammer dat deze bestaat. Wij zijn echter van mening dat wij een goed armoedebeleid hebben.
- We hebben de toolkit niet gelezen en niet gebruikt.
- Niet bekend/beschikbaar bij de gemeente ten tijde van de start van de voedselbank.
- wegens personeelwisselingen is er weinig aandacht aan besteedt
- Wij hebben geen voedselbank op Ameland en ook niet in de regio
- De voedselbank en gemeente Maassluis hebben veel bijgedragen aan het tot stand komen van de toolkit. Er waren geen nieuwe handvatten
- We hebben geen gebruik gemaakt van de Toolkit
- Deze toolkit heeft er mede toe bijgedragen dat we hebben besloten subsidie te verstrekken aan de voedselbank
- We gebruiken de toolkit als leidraad voor het convenant. Dit geeft een goede structuur voor de gesprekken,
- De onderlinge afspraken zijn gemaakt zonder toolkit. Uitgangspunt van de gemeente blijft dat zij haar geld beter direct in eigen regelingen kan stoppen, dan via de Voedselbank naar de doelgroepen door te geleiden.
- Geen voedselbank, dus geen bijdrage Toolkit.
- Wij zijn niet bekend met de toolkit
- We waren bij uitgave al redelijk ver in de samenwerking
- De Toolkit is door ons uitgereikt aan de Voedselbank.
- Bij mijn weten geen gebruik van gemaakt. Gaan we naar kijken.
- De Voedselbank blijft mbt de informatie over klanten zich beroepen op de wet op de privacy. Het is moeilijk om deze informatie te krijgen. De samenwerking op klantniveau tussen gemeente en Voedselbank is er gelukkig wel.
- Epe en Heerde worden in de toolkit genoemd
- Geen toegevoegde waarde.
- Wij opereren in kleine gemeenten, lijnen met voedselbank zijn kort. Toolkit was voor ons niet echt nodig.
- er is geen contact met de voedselbank
- niet gebruikt
- We waren al goed op weg; toolkit gebruikt als extra impuls
- Onbekend met de Toolkit.
- Toolkit is bekend, doorgenomen maar vormde geen aanleiding om zaken anders te doen.
- Niet gebruikt
- Voorbeeld van het convenant van de gemeente Eindhoven was zeer bruikbaar!
- pas gelezen, geeft wel inspiratie

- Overleg met de Voedselbank gaat in de loop van dit jaar gevoerd worden. Daarbij wordt mogelijk de Toolkit ingezet.
- hebben we niet gebruikt
- De Toolkit is mij niet bekend.
- We werken al sinds 2005 samen met de Voedselbank
- omdat er geen samenwerking is, is er ook geen aandacht voor de Toolkit geweest
- er zijn drie uitdeelpunten (filialen) van de Voedselbank Rotterdam Er is dus geen sprake van een eigen zelfstandige voedselbank.
- niet gebruikt
- Was niet nodig. De samenwerking was er al en die is goed. De toolkit had geen meerwaarde voor ons.
- ik ken de Toolkit niet
- Bijgedragen tot het samenstellen van een samenwerkings-convenant en de wijze van opzet van de samenwerking
- Toolkit is onbekend
- Ken het niet
- wij hebben geen gebruik gemaakt van de toolkit, maar eigen afspraken gemaakt
- Het vorige college wilde niet samenwerken met de Voedselbank. De nieuwe portefeuillehouder heeft het verzoek neergelegd om het oude standpunt te heroverwegen.
- Niet van toepassing. In onze gemeente, één van de rijkste van Nederland, heeft geen voedselbank.
- Er zijn de laatste tijd veel organisatorische veranderingen bij ons geweest. Hierdoor is er weinig tijd geweest voor de samenwerking met externe partijen
- Het is een hulpmiddel bij de advisering omtrent aanvragen van subsidies door de voedselbank door te verwijzen naar andere gemeenten
- De afspraken met de Voedselbank waren al gemaakt voordat de Toolkit verscheen.
- We hebben nog geen intensieve samenwerking
- Beleidskeuze is gemaakt voor een goed minimabeleid zodat voedselbank niet nodig is.
- zie vraag 15
- Niet mee bekend
- WQij hadden al goede contacten, maar de toolkit was mede de aanzet om subsidie te verstrekken
- De vorige wethouder had het uitgangspunt dat als wij een adequaat uitkerings- en minimabeleid hanteren een voedselbank niet nodig moet zijn.
- Ik heb geen toolkit ontvangen.
- Deze toolkit hebben we niet gebruikt
- wij hebben geen samenwerking met een Voedselbank. In een aantal schrijvende gevallen binnen de gemeente is hier incidenteel beroep op gedaan. Betreft dan de Voedselbank Groningen.
- N.v.t. Wij hebben immers geen voedselbank binnen onze gemeente!!
- Kwam pa ter sprake nadat wij afspraken hebben gemaakt.
- geen draagvlak
- Er is geen formele samenwerking, dus ook geen beleid gevormd.

- Geen voedselbank in de gemeente, dus geen samenwerking nodig.
- Als gemeente hebben we bijgedragen aan de Toolkit.
- Wij vonden de samenwerking al voldoende. Een convenant was zowel volgens de Voedselbank als de gemeente niet noodzakelijk als voorwaarde om tot betere samenwerking te komen.
- Niet benut.

3.5 Open antwoorden 'In hoeverre heeft de bijeenkomst op 3 december 2008, bijgedragen aan een intensivering van de samenwerking?'

- er is geen sprake van echte samenwerking, alleen subsidierelatie
- symbolisch, wethouder SZW is samen met voorzitter hier naar toe gegaan. De goede onderlinge band is hiermee nogmaals bevestigd/uitgedragen.
- Niet nodig zie vraag 11
- Geeft wel richting aan de discussie, maar verschillen van inzicht zijn nog niet overwonnen.
- Er heeft alleen beperkt contact plaatsgevonden tussen een vertegenwoordiger van de voedselbank en de wethouder.
- Niet bij aanwezig geweest
- Hierdoor ook meer politiek draagvlak
- idem
- Daarmee heeft het Rijk het bestaansrecht (de noodzaak) en de problematiek onderschreven. Gemeenten kunnen dan ook meer draagvlak creëren.
- Er is geen samenwerking met een voedselbank
- zie 11
- idem
- De intentieverklaring heeft onze gemeenteraad over de streep getrokken m.b.t. het verstrekken van een soort subsidie aan de voedselbank.
- Samenwerking wordt al dan niet op lokaal niveau gevoeld en ingericht. Draagt een symbolische ondertekening van de staatssecretaris niet aan bij.
- Hierdoor heeft het college de noodzaak meer ingezien.
- De intentieverklaring is mij niet bekend en zoals al eerder aangegeven zijn er geen afspraken met de Voedselbank gemaakt.
- Net zoals vorige vraag, in principe geen weet van.
- nee
- Vanaf dat moment zijn gemeenten daadwerkelijk werk gaan maken van het structureel inbedden van activiteiten m.b.t. voedselbanken in het kader van Armoede bestrijding
- Zie vraag 11 en, Aboutaleb heeft ook dit gezegd: Een deel van de gemeenten verwijst mensen door naar de voedselbank. Aboutaleb vindt doorverwijzen geen goede ontwikkeling. Liever ziet hij dat de gemeenten zelf directe hulp bieden aan mensen die moeite
- Het was een eerste aanzet tot samenwerking.
- Voedselbank al gestart.
- wegens personeelwisselingen is er weinig aandacht aan besteedt
- Zie 11
- De samenwerking was ook daarvoor al erg goed waardoor Maassluis ook als voorbeeld is genomen

- De bijeenkomst is niet bijgewoond
- We zijn daar niet geweest
- De eerste gesprekken waren hier al opgestart. We hebben onze eigen lijn (wel met input uit de toolkit gevolgd).
- Zie bij 11.
- zie antwoord 11
- Wij zijn niet bekend met de intentieverklaring. Onze gemeenteraad heeft uitgesproken dat wij burgers niet mogen doorverwijzen naar een voedselbank maar dat wij dit via het gemeentelijk minimabeleid moeten oplossen.
- Samenwerking was toen al geïntensiveerd, maar dit is wel concreet aanleiding geweest om dit te bevestigen, nader uit te werken in een samenwerkingsovereenkomst.
- Samenwerking is de afgelopen twee jaar niet noemenswaardig veranderd. De bijeenkomst heeft ons wel gesterkt in de samenwerking.
- Struikelblok in de samenwerking is de informatie over klanten richting de gemeente. Met behulp van de intentieverklaring wordt iedere keer aangegeven dat dit noodzaak is.
- Plannen voor samenwerking waren er al
- zie boven
- niet bij aanwezig geweest
- Niet de bijeenkomst in 2008, maar de ongestructureerde doorverwijzingen naar de Voedselbank hebben geleid tot intensivering van de samenwerking (en uiteindelijk de intentieverklaring).
- Het betrof een eigen afweging
- De intentieverklaring had inderdaad symbolische waarde. Als gemeente hadden we al een goed contact met de voedselbank.
- op zich is er in de samenwerking niets veranderd, die was er al
- Ter ondersetting van reeds ingezet beleid
- aandacht gevraagd voor het bestaan van de voedselbanken en gepleit voor de noodzaak van het voortbestaan. Bestuurlijke betrokkenheid vergroot.
- niet geweest
- De samenwerking bestond toen al. We waren met de uitwerking van onze armoedenota bezig en samenwerking met maatschappelijke partijen was daar al onderdeel van.
- weet ik niets van
- we hebben deze bijeenkomst niet bezocht
- Onbekend
- Intensivering stond al op de rol van het College
- bestaande contacten aangemoedigd en bij voedselbank privacyvrees verminderd
- Niet van toepassing. Zie mijn antwoord op vraag 11.
- Eerlijk gezegd ben ik niet van deze intentieverklaring op de hoogte.
- Duidelijk is dat de voedselbank een onderdeel is van deze samenleving
- Was hier niet van op de hoogte.
- zie vraag 15
- Niet mee bekend
- Niet bijgewoond

- De afspraken die er zijn, werken voldoende. Verdere formalisering via een convenant zou daar geen verbetering in brengen.
- is niet van invloed geweest
- zie boven.
- geen draagvlak
- De samenwerking is sterk verbeterd op het moment dat de voedselbank professioneler ging werken.
- Niet bezocht
- er waren al goede afspraken
- Zowel de Voedselbank als de gemeente zijn tot nu toe tevreden over de samenwerking. Extra nadruk daarop was niet noodzakelijk.
- Het was een slechte bijeenkomst.

3.6 Open antwoorden 'Heeft u verder nog opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst?'

- nee
- Aangegeven dat de "samenwerking slecht" is. Vraagstelling dwingt tot ongenueanceerde stellingname. "Samenwerking kan beter" zou het juistere antwoord zijn.
- geen
- Voor zover bekend maken slechts een paar inwoners van Son en Breugel gebruik van voedselbanken in de regio
- Nee
- nee
- Er is geen sprake van samenwerking. De gemeenteraad heeft eerder besloten om gedurende twee jaar subsidie te verstrekken en er zijn afspraken gemaakt over samenwerking. Dit laatste gebeurt niet. Het gaat hierbij met name om het doorverwijzen vanuit de voedselbank
- Neen
- Geen
- neen
- nee
- De beoordeling of iemand in aanmerking komt voor doorgeleiding naar de voedselbank is gemandateerd aan een maatschappelijke instelling. De aldaar contractueel gemaakte afspraken verlopen niet naar tevredenheid. Vragen die betrekking hebben op samenwerking
- De gemeente Vlagtwedde gaat de voedselbank Zuid-Groningen niet financieel ondersteunen. Dat heeft het college van BenW besloten. Volgens het college voert Vlagtwedde een goed armoedebeleid.
- Wij hebben geen voedselbank nodig op Ameland. Voldoende werkgelegenheid en wie wil werken die kan hier werken. Per 12 mei 2010 hebben we drie mensen in de bijstand.
- nee
- De mogelijkheid om de antwoorden van deze enquête te kunnen printen is wenselijk.
- Het blijft vreemd mensen die buiten de regelgeving vallen (door o.a. schulden) te willen helpen buiten de regels om en niet de regels aan te passen.
- Nee

- N.V.t.
- Binnenkort gaan we weer eens kijken of er behoefte is de samenwerking te verbeteren. Wij kiezen er uitdrukkelijk voor de voedselbank onafhankelijk te laten opereren van de gemeente en maatschappelijk werk. Het is geen vooruitgeschoven post van de gemeente
- Geen.
- Tweejarig project in samenwerking met buurgemeente Epe
- Nee
- Geen
- nee
- nee
- nee
- nee
- Mijns inziens is het heel belangrijk dat de voedselbank mensen doorverwijst naar de gemeente om ze gebruik te laten maken van de regelingen waar ze recht op hebben, zodat financiële problemen opgelost kunnen worden.
- nvt
- nee
- Met de voedselbanken in de regio kunnen op basis van het concept convenant afspraken gemaakt worden over de volgende activiteiten; •het gebruik van de inkomensondersteunende voorzieningen en de voorzieningen voor reïntegratie, sociale activering, schuld
- Nee.
- Nee
- Nee.
- Inwoners van Westvoorne maken gebruik van de Voedselbank Hellevoetsluis. De gemeente verwijst alleen.
- nee
- Mail van gemeente aan Carla: Wij hebben in onze gemeente geen voedselbank Wij zullen ook om die reden geen tijd steken in deze vragenlijst. (wij hebben de vragenlijst dus zelf ingevoerd)
- Op dit moment is de gemeente Midden-Delfland bezig met het overhevelen van de taken van de GSD aan de gemeente Delft. Met de voedselbanken is wel contact en worden bij concrete casussen onderling afspraken gemaakt. De intensivering van de samenwerking in
- De voedselbank in onze regio is gesitueerd in Deventer. Vandaar dat de contacten zeer incidenteel en minimaal zijn.
- geen
- Nee
- nee
- Vragenlijst is ingevuld door beleidsmedewerker uit programma Werk & Inkomen.